

Alpengierzwaluw
Katwijk

Dwergarend
Berkheide

Roze Spreeuw
Berkheide

de Duinstag

Vogelclub Katwijk

JAAROVERZICHT

2020

de Duinstag

Vogelclub Katwijk

jaaroverzicht 2020 | 35^e jaargang

TEKSTEN & REDACTIE

Bas van der Burg | 06 51 37 08 08 | bdvanderburg@ziggo.nl
Frank van Duivenvoorde | 06 13 04 35 53 | frankduif@live.nl
Menno van Duijn | 06 45 75 89 75 | mennovduijn@gmail.com
Arjan van Egmond | 06 21 58 57 88 | arjanvanegmond74@gmail.com
Joël Haasnoot | 06 31 93 86 77 | joel_haasnoot@hotmail.com
Maarten Langbroek | 06 81 75 42 69 | maarten.langbroek3@gmail.com
Wim Langbroek | 06 39 11 93 18 | wim.langbroek3@gmail.com
Huig Ouwehand | 06 49 97 48 26 | huigouwehand34@gmail.com | eindredactie
André van der Plas | 06 14 79 06 52 | andre196801@gmail.com
Thijs Schipper | 06 11 47 19 87 | vogelclubkatwijk.ts@gmail.com
Gijsbert Twigt | 06 55 91 30 42 | gijsberttwigt@gmail.com
Gijsbert van der Bent | 06 23 53 27 50 | gvanderbent@visserijnieuws.nl | eindredactie

FOTOREDACTIE, VORMGEVING & OPMAAK

René van Rossum | 06 12 30 96 57 | rene.van.rossum@kpnmail.nl | eindredactie

Het periodiek De Duinstag van de Vogelclub Katwijk verschijnt in het eerste kwartaal als een ornithologisch jaaroverzicht. Dit dikke jaarverslag is te verkrijgen door vooraf geld over te maken op rekeningnummer NL93 RABO 0391 8444 31 ten name van "Vogelclub Katwijk". Vergeet niet je naam en adres te vermelden! Zie de website birdclubkatwijk.nl voor het juiste bedrag.

VOORZITTER VOGELCLUB KATWIJK

Gijsbert Twigt | 06 55 91 30 42 | gijsberttwigt@gmail.com

PENNINGMEESTER, LEDENADMINISTRATIE & ADVERTENTIES

Thijs Schipper | 06 11 47 19 87 | vogelclubkatwijk.ts@gmail.com

WEBSITE

Actuele informatie, artikelen, nieuwsberichten en waarnemingen kunt u vinden op onze website birdclubkatwijk.nl

WEBMASTERS & WEBREDACTIE

André van der Plas | 06 14 79 06 52 | andre196801@gmail.com
Menno van Duijn | 06 45 75 89 75 | mennovduijn@gmail.com

FACEBOOK

Birdclub Katwijk

FOTO'S OMSLAG

Blauwborst | René van Rossum
Alpengierzwaluw | Ed Schouten
Dwergarend | Jacques van Goeverden
Roze Spreeuw | Gijsbert Twigt

Voorwoord jaaroverzicht 2020

Gonyshoek, blocker, dippen en digiscopen. Voor een vogelaar doorgaans vertrouwde termen. Dit jaar werd onze woordenschat verder uitgebreid met Covid-19, toogviroloog, anderhalvemetersamenleving en 'Je staat nog op mute'. Niet echt uitspraken die direct aan vogels kijken worden gelinkt, maar desondanks wel bijzonder veel invloed hebben gehad op het vogeljaar 2020.

Allereerst wil ik iedereen bedanken die meegewerkt heeft aan dit jaarverslag. Zoals we inmiddels gewend zijn worden alle waargenomen soorten beschreven, inclusief het aantal territoria in de drie kerngebieden Berkheide, Lentevreugd en de Coepelduynen. Een vernieuwing ten opzichte van voorgaande jaren is de vermelding van het aantal gevallen in bepaalde tijdvakken bij de echt zeldzame soorten. Tussendoor worden enkele soorten specifiek uitgelicht en schrijft Annelies Marijnits over haar ringaflezingen rondom de Uitwatering. Traditioneel sluit het jaarverslag af met een statistische analyse door Bas van der Burg, die onder andere ingaat op het gevestigde soortenrecord in 2020. Dit alles zoals altijd rijk geïllustreerd met foto's.

Dat 2020 als recordjaar de boeken in gaat wordt alleen al duidelijk uit het feit dat er niet minder dan vier nieuwe soorten voor ons waarnemingsgebied zijn waargenomen! En dan te bedenken dat de tweede Westelijke Orpheusgrasmus voor Nederland net buiten 'ons' gebied zat. Verder zorgde een ongekende influx van Bruine Boszanger, Pallas' Boszanger en Vale Gierzwaluw er ook voor dat we ons niet hoefden te vervelen.

Eind januari verzorgde Marc Guyt een drukbezochte lezing in de Roskam, met als onderwerp 'Expeditiecruijs Birding Down Under'. Vanaf eind maart werd het lastig om nog evenementen te organiseren waarbij groepen samenkomen.

Om die reden werd op 9 mei geen Katwijkse Big Day maar een Big Sit georganiseerd, onder de paraplu van de Texel Big Day Home Edition. Het doel van deze dag was om een Katwijkse dagrecord qua soorten te vestigen en om geld op te halen voor beschermingsactiviteiten voor de Zomertortel. Het eerste doel werd bereikt met een dagtotaal van 151 soorten! Voor zover bekend is dit de eerste keer dat de grens van 150 soorten op één dag in Katwijk werd overschreden. Dat het inzamelen van geld voor de Zomertortel noodzakelijk is bleek wel uit het feit dat er slechts één exemplaar gezien werd deze dag. Landelijk werd er 8.000 euro opgehaald.

Op 26 juni werd de eerste Katwijkse BioBlitz georganiseerd. Gedurende dit event werden maar liefst 1.513 soorten waargenomen! Alle soortgroepen komen aan bod om de biodiversiteit in een gebied in kaart te brengen. Voor 2021 staat de BioBlitz gepland in het weekend van 25-27 juni.

Tot slot wil ik alle waarnemers bedanken voor het invoeren van waarnemingen op zowel katwijk.waarneming.nl als trektellen.nl! Ga hier vooral mee door, zodat we ook volgend jaar weer een compleet en vers gedrukt Jaarverslag bij u kunnen bezorgen.

Hopelijk tot snel in het veld bij weer een goede soort!

*Gijsbert Twigt
Katwijk, maart 2021*

Soortenoverzicht 2020

Betekenis van aantal territoria (broedgevallen) in:

BH 10 | CD 10 | LV 10 | Flora 10 | 't Heen 10 | Klei Oost 10

BH	= Berkheide inclusief Pan van Persijn (Panbos)
CD	= Coepelduynen (Katwijk - Noordwijk)
LV	= Lentevreugd, Wassenaar
Flora	= Dak bloemenveiling FloraHolland, Rijnsburg
't Heen	= Industrierrein 't Heen Katwijk
Klei Oost	= Industrierrein Klei-Oost Zuid (Katwijks deel)

Rotgans

Vanaf eind februari waren er waarnemingen van doortrekkers. Beste dagen in het voorjaar waren 3 april (414 ex), 13 mei (313 ex) en 17 mei (934 ex). Waarnemingen ter plaatse waren er niet veel: in maart zat er eentje bij de Uitwatering en eentje op het voormalig vliegveld. Op 22 mei werden de laatste voorjaarstrekkingen gezien (28 ex). Daarna duurde het tot 20 september voor de eerste najaarstrekkingen. Allerbeste najaarsdag was 12 oktober, met 3.120 ex zuid langs Savoy. Daarna werden tot eind van het jaar nog maar kleine aantallen gezien. Op 4 november zat weer 1 ex in de Uitwatering.

Witbuikrotgans

Aantal gevallen: (<2000: 7); (>2000: 7); (2020: 4); totaal 18 gevallen (63 ex)

Op 3 april en 13 mei vloog een ex naar noord langs Savoy. Langs dezelfde telpost vloog op 14 oktober en op 4 november ook steeds 1 ex. naar zuid.

Brandgans

Alleen in juni en augustus werden geen waarnemingen gemeld. Op 1 januari vlogen 500 ex over en zaten er ook 500 ex in de omgeving van het vliegveld. In het voorjaar talrijke doortrekker, met als beste dagen 4 april (3.100 ex) en 23 april (2.807 ex). Ook in juni vliegen nog vogels over en was er een groepje van 15 ex ter plaatse bij het Valkenburgse Meer. Najaarstrekking vanaf begin september, in veel kleinere aantallen. In de laatste maanden tot 100 ex rond het vliegveld.

Grauwe Gans

BH 28 | LV 4

Het aantal broedparen in Berkheide daalde van 36 naar 28. In alle maanden worden overvliegende vogels gemeld, maar in veel kleinere aantallen dan van de Brandgans. Maximaal aantal in het eerste halfjaar in de polders rond het vliegveld 280 ex, en in het tweede halfjaar 400 ex.

Kleine Rietgans

Op 11 januari werden 120 ex langs Savoy geteld. Een groep van 90 ex vloog op 6 februari over Telpost Berkheide. In totaal werden in de eerste maanden van het jaar 330 ex waargenomen. De eerste najaarswaarneming (7 ex) werd op 9 september gedaan. Ruim 1.000 ex werden in de loop van het najaar geteld, met bijvoorbeeld 157 ex op 3 november en 110 ex op 14 november.

Toendrarietgans

Het was een mager voorjaar, met in totaal slechts 46 ex, verspreid over drie dagen. Het najaar was een stuk drukker, met vooral in november veel overvliegende vogels. In totaal werden ruim 450 ex geteld, met 122 ex op 31 oktober als hoogste dagscore.

Kolgans

In januari worden grote aantallen vogels waargenomen, met bij-

voorbeeld op 1 januari groepen van 300 ex en 500 ex. Op 4 april werden nog 35 ex gezien en daarmee was de voorjaarstrekking ten einde. Begin oktober werd de najaarstrekking ingezet, waarbij er tot het einde van het jaar flinke aantallen werden geteld. Met vooral in december groepen van vele honderden exemplaren.

Knobbelzwaan

BH 2 | LV 1

Is het hele jaar in het waarnemingsgebied aanwezig in kleine aantallen. De meeste waarnemingen komen van Lentevreugd, Berkheide en de polders rond het vliegveld, met maximaal 40 ex (25 april, Valkenburgse Meer). Uit elke maand overvliegende vogels, maar vooral in het voorjaar. Op 5 mei werden 19 ex naar noord en 7 ex naar zuid over Telpost Berkheide gemeld, op 25 mei zaten 19 ex in zee. Broedende en jonge vogels werden opgemerkt op Lentevreugd, voormalig vliegveld Valkenburg, Rijnsoever, de Zanderij en het Mallegat in Katwijk aan de Rijn.

Wilde Zwaan

Op het voormalige vliegveld verbleven in de eerste maand van het jaar maximaal 7 vogels. Op Lentevreugd waren op 20 januari 5 ex aanwezig, en in Berkheide werden maximaal 3 ex geteld. Op 23 januari vlogen 2 ex langs telpost Savoy. De eerste overwinteraars (3 ex) werden op 29 november weer gezien.

Bergeend

LV 2

Wordt in alle maanden van het jaar waargenomen, veelal in lage aantallen. In juli en augustus zijn de aantallen een stuk hoger. Dit hangt samen met de rui van deze soort. Op 11 juli vlogen bijvoorbeeld 336 ex langs telpost Savoy naar noord.

Casarca

Op zowel 2 als 14 juni vloog een ex richting noord over Berkheide. Langs Telpost Berkheide vlogen twee ex richting zuid op 31 juli. Vanaf 13 augustus tot 18 september waren maximaal drie ex aanwezig in de jachthaven.

Zomertaling

De eerste Zomertaling van het jaar betrof een mannetje dat richting zuid vloog langs Savoy op 8 maart. Langs deze telpost werden dit voorjaar in totaal zes ex geturfd. Vanaf 19 maart verbleven Zomertalingen langs de Oude Broekweg nabij het vliegveld, met maximaal 6 ex. Een vrouwtje in De Mient op 19 september sloot het jaar voor deze soort af.

Slobeend

LV 1

Deze soort wordt vooral in het voorjaar gezien, waarbij de meeste waarnemingen uit Berkheide en vanaf de telposten komen. In Berkheide worden op het Grote Meer aantallen tot wel 150 ex (op 16 april) waargenomen. Op 5 april vlogen 369 ex langs Savoy naar noord. Als broedvogel hangt de soort daarentegen aan een zijden draadje. In juli en augustus waren er vrijwel geen meldingen. De aantallen in het najaar zijn een stuk lager dan die in het voorjaar. De meeste waarnemingen in deze periode komen vanaf Lentevreugd, vliegveld Valkenburg en omliggende polders.

Krakeend

BH 20 | LV 4

De soort wordt in alle maanden van het jaar waargenomen en is te vinden in een verscheidenheid aan watertjes, inclusief de bebouw-

Klapekster, Berkheide, Wassenaar, 7 februari 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Noordse Stormvogel, Wassenaarse Slag, Wassenaar, 22 februari 2020 | MARK BOS

de kom (bijvoorbeeld 24 ex in de vijver langs de Zeeweg op 6 november). In het late najaar en de wintermaanden is de Binnenwatering een goede plek geworden voor deze soort, met maximaal 62 ex op 22 november. Tijdens de voor- en najaarstrek werden vanaf de telposten enkele tientallen vogels opgemerkt. Buiten Berkheide en Lentevreugd is de soort hoogstwaarschijnlijk ook elders tot broeden gekomen.

Smient

Vanaf de telposten worden regelmatig honderden vogels waargenomen. De eerste dag van het jaar werden 2.500 ex opgemerkt over zee. Andere bekende plekken waar grote groepen worden waargenomen zijn het Valkenburgse Meer (450 ex op 14 februari), vliegveld Valkenburg en omliggende gebieden (283 ex op 15 december). Vanaf mei tot en met eind augustus is de soort geheel afwezig in het waarnemingsgebied.

6 Wilde Eend

BH 32 | LV 11 | CD 1

2020 was het jaar van de Wilde Eend. Het landelijk aantal broedparen is sinds de jaren 90 met 30 procent achteruit gegaan. In ons waarnemingsgebied is het aantal territoria ten opzichte van vorig jaar iets gestegen (44 om 31). Wordt in alle maanden van het jaar gemeld, maar de aantallen zijn nooit echt hoog. De 116 ex op 23 december in de Mient-Kooltuin zijn dan ook noemenswaardig. De Berkheide-totaaltellingen in januari, februari, maart, oktober, november en december leverden respectievelijk 91, 67, 80, 72, 34 en 80 ex op.

Pijlstaart

In het waarnemingsgebied gezien in de eerste vier maanden van het jaar (in totaal ruim 70 ex) en vervolgens weer vanaf september (ruim 130 ex). De meeste zijn opgemerkt vanaf de bekende telposten. Beste dagen: 20 ex op 21 maart en 22 ex op 2 oktober.

Wintertaling

LV 1

Wordt jaarrond in wisselende aantallen in het waarnemingsgebied gezien. Tijdens de wintertelling op 18 en 19 januari werden 167 ex geteld in Berkheide en op Lentevreugd. Op 20 november werden 80 ex gemeld vanuit Berkheide en op 6 december 125 ex op Lentevreugd. Vanaf half juli worden ze regelmatig op trek gemeld vanaf de telposten, met bijvoorbeeld 77 ex op 28 augustus. Het enige territorium werd gemeld op Lentevreugd.

Krooneend

BH 15 | LV 1

Wederom een goed jaar voor deze soort, die jaarrond in kleine aantallen in het waarnemingsgebied te vinden is. Het aantal territoria in Berkheide nam met 2 toe tot 15, en op Lentevreugd werd net als vorig jaar 1 territorium vastgesteld. Een grote groep van minimaal 17 ex werd op 13 juli op het Grote Meer in Berkheide gezien.

Tafeleend

BH 19 | LV 1

De meeste waarnemingen komen van Lentevreugd en Berkheide. In het najaar en de wintermaanden zijn de groepen het grootst, met op 18 november 29 ex op Lentevreugd en op 28 november 32 ex op het Grote Meer in Berkheide. Het aantal territoria in Berkheide nam toe van 14 naar 19. Lentevreugd leverde 1 territorium in.

Kuifeend

BH 23 | LV 6

Het aantal territoria in Berkheide neemt al een aantal jaren af. In 2018 werden er nog 43 territoria gemeld, in 2020 was dit aantal bijna gehalveerd. Op Lentevreugd nam het aantal territoria met

eentje toe. Kuifeenden worden in alle maanden van het jaar waargenomen, in het hele gebied. De hoogste aantallen tijdens de totaalstellingen in Berkheide en Lentevreugd werden gezien in januari (192 ex) en december (227 ex).

Topper

Telpost Savoy is hofleverancier van deze schaarse soort. Op 19 januari werden daar de eerste 3 ex gezien, gevolgd door 10 ex op 3 april. In november en december werden hier nog 13 langstreckende ex gemeld. De hoogste aantallen zijn gezien vanaf het strand voor de Boulevard: 6 ex op 28 november en 30 ex een dag later.

Eider

Eiders worden uitsluitend over zee waargenomen en de aantallen zijn over het algemeen klein. Vanaf het begin van het jaar tot ver in september zijn de vliegbewegingen voornamelijk noordwaarts gericht, daarna tot tot het einde van het jaar overwegend zuidwaarts. De grootste groep (34 ex) werd gezien op 12 juli.

Grote Zee-eend

Wordt vrijwel uitsluitend gemeld vanaf telpost Savoy, waar in totaal ruim 70 ex werden opgemerkt. De aantallen in het voorjaar, waar de laatste 4 ex op 26 april werden gezien, liggen iets hoger dan in het najaar. Op 28 oktober werden de eerste 3 zuidwaarts vliegende ex gemeld.

Zwarte Zee-eend

Deze soort wordt het hele jaar in redelijke aantallen voor de Katwijkse kust gezien. 8 maart (227 ex), 13 mei (271 ex), 31 oktober (242 ex), 22 november (656 ex) en 20 december (784 ex) waren dagen met wat hogere aantallen.

Ijseend

Zowel op 22 november als op 14 december vloog er een vrouwtje naar zuid lang telpost Savoy.

Brilduiker

Een schaarse soort (iets meer dan 60 ex) in het waarnemingsgebied, waarvan telpost Savoy en Berkheide hofleverancier zijn. Waarnemingen van januari tot in mei, en vervolgens weer vanaf november. Op 28 november vlogen 12 ex langs Savoy. Verder moeten we het voornamelijk met langsvliegende eenlingen doen. Een apart geval is het opdringerig baltsende (ongeringde) mannetje in een vijver in Panbos in maart, dat hier in december ook weer opdook.

Nonnetje

De schaarse waarnemingen kwamen voornamelijk uit Berkheide kavel 3, met als maximum 5 ex op 30 januari. Op 14 februari werden 2 ex gezien aan de zuidzijde van het Grote Meer.

Grote Zaagbek

In de wintermaanden verbleven tot 5 ex in Berkheide. Vanaf de telposten werden in deze periode kleine groepjes waargenomen, met als hoogste aantal 8 ex langs de telposten Savoy en Berkheide op zowel 16 als 17 april. Eind september werd de eerste waarneming van het najaar gedaan, waarna de maand november de meeste waarnemingen opleverde. Hoogste aantal: 6 ex op 9 november.

Middelste Zaagbek

In alle maanden van het jaar gezien, en veelal eenlingen of kleine groepjes. Wordt vrijwel uitsluitend over zee gezien. Een enkele waarneming komt van het Valkenburgse Meer. Grotere aantallen werden gezien op 24 september (13 ex), 17 november (26 ex) en 22 november (16 ex).

Siberische Tjiftjaf, Lentevreugd, Wassenaar, 19 maart 2020 | JACCO VAN BEELEN

Zwarte Kraai en Roek, Lentevreugd, Wassenaar, 20 maart 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Patrijs, nabij Camping Zuidduinen, Berkheide, Katwijk aan Zee, 27 maart 2020 | GIJSBERT TWIGT

Patrijs

Tot 9 maart zat een groepje (max 7 ex) in Kloosterschuur. Daarna werd hier tot 17 april nog een koppel waargenomen. De vogels hebben succesvol gebroed in deze omgeving, getuige waarnemingen van 23 jonge vogels in de Elspeesterpolder. Opvallend was een jonge vogel op 27 maart in Berkheide.

Kwartel

Tijdens de Big Day op 9 mei werd een roepende vogel gehoord nabij het Grote Meer in Berkheide. Het najaar leverde drie waarnemingen op, waarbij het zeer waarschijnlijk steeds om hetzelfde ex ging. Op 21 en 28 september en 1 oktober werd een vogel gezien nabij De Puinhoop.

Alpengierzwaluw

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 0); (2020: 1); totaal 1 gevallen (1 ex)

Op 6 april vloog een Alpengierzwaluw richting zuid langs de Watertoren. De vogel kon ook worden opgepikt (en gefotografeerd) vanaf De Mient.

Gierzwaluw

De eerste waarneming was op 16 april, vanaf Telpost Berkheide. Van 28 mei tot 2 juni ging het hier los, met 10.342 ex, waarbij 28 mei een dagrecord behaalde met 3.298 ex! Het voorjaarstotaal langs deze telpost kwam uit op 16.739 ex, wat weer een nieuw jaarrecord is. De soort broedt in de bebouwde kommen van de gemeente Katwijk, maar aantallen zijn niet bekend. Een late najaarswaarneming werd gedaan op 2 oktober van 1 ex over de zeereep van de Coepelduynen en Berkheide.

Vale Gierzwaluw

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 1); (2020: 3); totaal 4 gevallen (5 ex)

Een ongekend goed najaar en ook Katwijk pikte een aantal vogels mee. Op 23 oktober vloog een ex zuid langs De Puinhoop. Hier werden vier dagen later twee vogels gezien, die zich noordwaarts verplaatsten. Op 1 november vloog een ex zuid over de zeereep van de Coepelduynen.

Koekoek

BH 12 | LV 1

Op 9 april kondigde de eerste Koekoek van het jaar zich aan op Lentevreugd. De populatie in Berkheide is stabiel te noemen, de Coepelduynen bleven weer een witte vlek. Bijzonder is de waarneming van 21 mei op Lentevreugd, waar gezien werd dat een vrouwtje Koekoek een ei van een Graspieper inruilde voor haar eigen ei. Hier lieten twee bedelende juveniele Koekoeken zich van 1 tot 11 augustus zien (beide jongen werden gevoerd door Graspiepers, op 12 augustus werd een van de jongen dood gevonden). Op 12 juli werd in Berkheide een vrouwtje bruine vorm gezien. De laatste waarneming betrof een juveniele vogel bij De Puinhoop op 18 september.

Holenduif

BH 9

In het voorjaar wordt de soort het meest waargenomen vanaf Telpost Berkheide, met dagen tot 38 ex. Het aantal territoria in Berkheide daalde met drie. Vijf van de negen territoria werden in Panbos genoteerd. De najaarstrek kende weinig hoogtepunten, met in totaal slechts 43 ex langs De Puinhoop.

Houtduif

BH 57 | LV 3 | CD 14

In de wintermaanden vooral vertegenwoordigd in de binnenduinderand van Berkheide. De voorjaarstrek verliep voorspoedig, met in totaal 2.989 ex langs Telpost Berkheide. Beste dag was 25 maart,

met 389 ex. Het aantal territoria in de onderzochte gebieden bleef gelijk of nam licht toe. De tellers op De Puinhoop noteerden in het najaar 6.640 ex, waarvan 1.930 ex op 1 november.

Zomertortel

Slechts vier waarnemingen dit jaar: 8 mei, 10 mei en 14 mei langs Telpost Berkheide en op 9 mei nog een ex over Berkheide.

Turkse Tortel

BH 1 | LV 1

Turkse tortels komen in ons waarnemingsgebied het hele jaar algemeen voor. Over de telposten worden jaarlijks langstreckende vogels waargenomen. Over Telpost Berkheide werden in het voorjaar in totaal 144 ex geteld, en tijdens de najaarstrek werden in totaal 27 ex geteld over De Puinhoop.

Waterral

BH 15 | LV 6

Waterrallen zijn in Berkheide vrij algemeen. Van deze soort is een flink aantal territoria vastgesteld, evenals op Lentevreugd. Tijdens de wintermaanden is de soort rond de duinplassen aanwezig, waar ze zich schuilhouden in het waterriet. Waarnemingen werden ook gedaan in de Zanderij, langs het Zwarte Pad en langs het Valkenburgse Meer.

Waterhoen

BH 19 | LV 4

Het hele jaar algemeen in alle watertjes en wateren. Binnen Katwijk aan Zee relatief veel in de wijk Rijnsoever.

Meerkoet

BH 88 | LV 16

Zeer algemeen en het hele jaar door. In de winter grotere groepen vooral in Berkheide, met soms meer dan 300 ex, en in de polders maximaal 135 ex.

Kraanvogel

Op 5 april vlogen vier vogels naar noord langs de Watertoren.

Dodaars

BH 22

Op de vaste overwinteringsplaatsen als Grote Meer en Valkenburgse Meer werd een half dozijn vogels waargenomen. Opvallend was een vers dood ex op 12 april op de Puinhoop. Stabiel aantal broedparen in Berkheide. Van elders geen broedgevallen bekend.

Roodhalsfuut

We moesten het dit jaar doen met slecht twee langsvliegende vogels. Op 30 november een ex langs de Wassenaarse Slag en op 20 juli een adult zomerkleed langs Savoy.

Fuut

BH 6 | LV 2

In de wintermaanden waren er concentraties aanwezig op zee. Op 18 januari werden er 104 ter plaatse voor Savoy geteld, en op 29 december kwam een grove telling uit op 305 ex tussen de Wassenaarse Slag en de Buitenwatering.

Kuifduiker

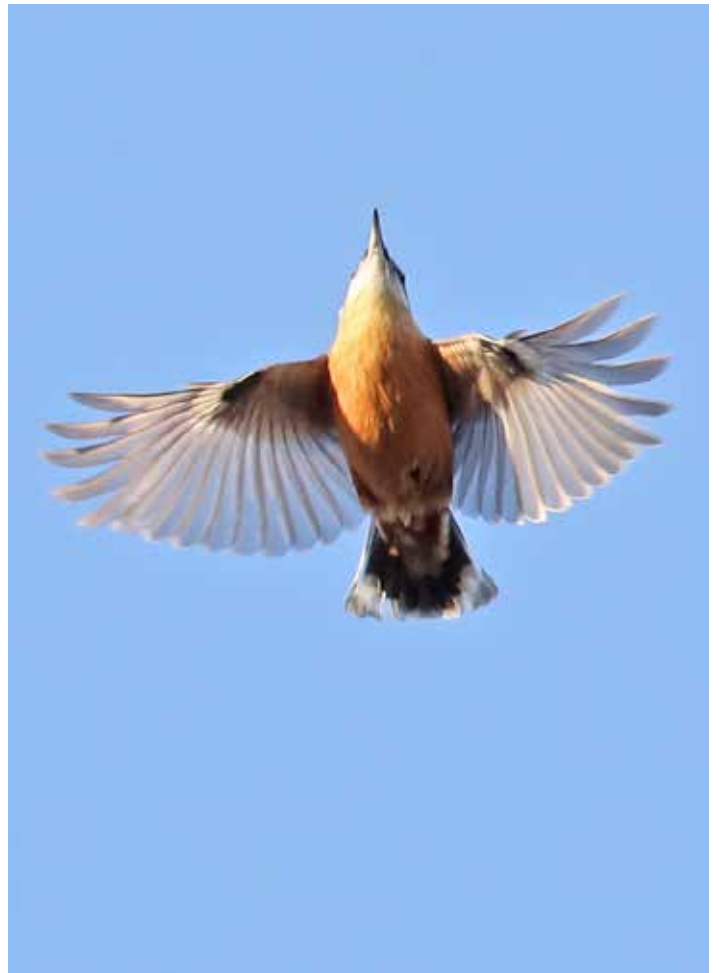
Slechts een waarneming: op 22 november vloog zo'n klein fuutje langs Savoy richting zuid.

Geoorde fuut

De enige twee van het jaar zaten van 6 tot 29 april op het Grote Meer in Berkheide.

Alpengierzwaluw, De Mient, Katwijk,
6 april 2020 | ED SCHOUTEN

Boomklever, Telpost Berkheide, Wassenaar,
26 maart 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Drie ♂ **Zomertalingen** en **Smienten**, sloot nabij Oude Broekweg, Valkenburg, 30 maart 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Bruine Kiekendief ♂, Telpost Berkheide, Wassenaar, 6 april 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Griel

* Historische gevallen niet meegerekend

Aantal gevallen: (<2000: 1*); (>2000: 6); (2020: 1); totaal 8 gevallen (9 ex)

Op 11 april werd een Griel waargenomen invallend en even later opvliegend uit de zeereep van Berkheide, om vervolgens in niet vrij toegankelijk terrein te landen (achter het voormalige 'trafohuisje'). Mogelijk dezelfde vogel vloog op 24 april boven het dorp richting zuid.

Scholekster

LV 1 | Flora 2

Rond de Uitwatering verbleef in de winter een grote groep Scholieksters. Het aantal liep hier op tot 160 ex op 13 maart. Naast Lentevreugd en de Flora werd er ook elders gebroed op platte daken, onder meer in het Heen, de Zanderij en Rijnsoever. In mei voorjaarstrek in kleine aantallen (maximaal 32 ex op 9 mei). In juli trokken de eerste vogels weer richting zuid. Tijdens de najaarstrek werden ook slechts kleine aantallen gezien.

Steltkluut

Aantal gevallen: (<2000: 1); (>2000: 2); (2020: 1); totaal 4 gevallen (7 ex)

Wederom ging Lentevreugd met de eer strijken, met 2 foeragerende ex op 13 april. Dit betreft pas de vierde waarneming in Katwijk, waarvan drie op Lentevreugd. Eerder zaten hier 2 ex op 2 juni 2003 en 2 ex op 24 juni 2016. Het eerste geval in Katwijk betreft een overvliegende vogel over de Sportlaan op 18 augustus 1969, opgemerkt door wijlen Jo Rampen.

Kluut

Deze soort kende een uitstekend voorjaar, met in totaal 86 ex langs Telpost Berkheide, waarvan 28 ex in de maand maart. Telpost Savoy scoorde nog wat beter met 131 ex, waarvan 129 ex in april.

Kievit

BH 4 | LV 3 | Flora 1

In de winter veel aanwezig op en rond het voormalig vliegveld, met op 27 februari 450 ex. Wat broedvogels betreft wordt het lage niveau sinds 2018 gehandhaafd, mogelijk door de droge zomers sinds 2018. Ook op het vliegveld waren meerdere territoria aanwezig, en op 15 mei werden hier elf pas uitgevlogen jongen gezien. In september liepen de aantallen in de Mient-Kooltuin alweer op naar 450. Het hoogste aantal werd op 15 december gezien: 478 ex bij het Valkenburgse Meer.

Goudplevier

In de wintermaanden vooral te zien op en rond het voormalig vliegveld. Zo werden hier op 8 januari 55 ex gezien en 125 ex op 1 februari. Vanaf begin april werd de eerste voorjaarstrek opgemerkt, met in totaal 31 ex langs Telpost Berkheide. De Puinhoop kwam tot in totaal 38 ex in het najaar.

Zilverplevier

Op 29 maart begon de voorjaarstrek langs Savoy met 42 ex. Daarna passeerden in totaal 140 ex de telpost tot 14 mei. Het najaar leverde hier nog 26 ex op.

Zwarte Wouw, Telpost Berkheide, Wassenaar, 6 april 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Bontbekplevier

Het gros van de voorjaars trek werd geteld langs telpost Savoy, met 276 ex in de maanden april en mei. De enige twee vogels aan de grond die niet op het strand zaten werden op 2 mei op het voormalig vliegveld gezien. In de maanden augustus en september werden 227 ex genoteerd vanaf Savoy.

Kleine Plevier

BH 1 | LV 2
De tellers op Telpost Berkheide werden op 5 maart verrast door de vroegste Kleine Plevier ooit in Katwijk. Het minimaal aantal territoria in ons gebied kwam uit op vijf, waarvan één in de zeereep van Berkheide, twee op Lentevreugd en nog eens twee op voormalig Vliegveld Valkenburg. Op de laatstgenoemde locatie werden eveneens zeven pulli waargenomen. De laatste vogel van het jaar vloog op 2 september richting zuid over Berkheide.

Strandplevier

Aantal gevallen: (<2000: 11); (>2000: 3); (2020: 1); totaal 15 gevallen (20 ex)
Voor het tweede achtereenvolgende jaar werd deze in ons gebied zo schaarse soort waargenomen, dit keer op het strand van Berkheide: 2 ex op 25 april.

Morinelplevier

Acht ex vlogen langs Savoy op 20 april, gevolgd door 2 ex op 28 april. Langs telpost Berkheide vloog op 5 en 6 mei een vogel in zomerkleed naar noord. Een luid roepende vogel vloog in de nacht van 16 mei over de Schutterswei.

Regenwulp

Een bijzonder goed voorjaar voor deze soort resulteerde in dagrecords voor zowel Telpost Berkheide als telpost Savoy. Vanaf 16 tot en met 23 april werden 1.335 ex geteld langs Telpost Berkheide, met 19 april als topdag (434 ex!). Het vorige dagrecord betrof 271 ex op 21 april 2014. De najaarstrekk verliep zonder opvallend hoge aantallen, waarbij de teller bij Savoy op 110 ex bleef steken.

Wulp

De meeste waarnemingen dit jaar komen uit de maanden maart/april en hebben betrekking op overvliegende vogels. Pleisterende vogels zijn erg schaars, al trok het plasdras bij het vliegveld nog 10 ex aan op 11 maart. Eind juni werden er al weer vogels naar zuid gemeld, wat duidt op een slecht broedsucces. Op 26 juni vlogen 46 ex naar zuid over Telpost Berkheide.

Rosse Grutto

De eerste waarneming betrof een groep van 21 ex die op 28 maart over zee vlogen. Daarna druppelden de waarnemingen van veelal kleine groepjes binnen. Van druppelen was op 25 april echter geen sprake; langs telpost Savoy vlogen op die dag 446 ex noordwaarts. Af en toe streken enkele vogels neer nabij de Buitenwating. In de loop van juli begon de najaarstrekk, met gewoonlijk veel lagere aantallen. De laatste waarneming werd gedaan op 2 november.

Grutto

Eind februari werden de eerste van het jaar weer gezien. Het hoogste dagtotaal werd gezien op 24 maart: 12 ex. Op het vliegveld ont-

stond dit voorjaar een plasdras waar regelmatig Grutto's te zien waren, zij het in kleine aantallen. Op 14 en 15 maart zat hier ook een vogel van de IJslandse ondersoort. Voor territoriale vogels moeten we nu naar de polder Hoogeweg net buiten ons gebied.

Steenloper

In de wintermaanden steeds enkele ex in de Binnenwatering. Langs telpost Savoy was het sprokkelen, met slechts 6 ex in het voorjaar. Het najaar leverde ook maar 47 ex op. Noemenswaardig is alleen de waarneming van 24 augustus, toen 10 ex kortstondig in de Buitenwatering aanwezig waren.

Kanoet

Van 5 tot 31 mei passeerden 78 ex Telpost Berkheide. Vanaf eind juli vlogen weer de eerste vogels naar zuid, met een totaal van 74 ex langs Savoy.

12

Kemphaan

De enige vogels aan de grond zaten van 14 tot 31 maart op het voor-malig vliegveld, met maximaal 6 ex op 22 maart. Op Telpost Berkheide werden 58 ex genoteerd, met 27 ex op 22 maart als hoogste dagtotaal. Telpost Savoy leverde slechts 3 ex op in het najaar. De laatste waarneming betreft 2 ex in De Mient op 18 september.

Krombekstrandloper

Twee waarnemingen in het najaar langs telpost Savoy: op 24 augustus en 6 september 1 ex richting zuid.

Temmincks Strandloper

Voor het eerst sinds 2017 weer waargenomen. Op 9 en 14 mei waren 2 ex aanwezig op het vliegveld.

Drieteenstrandloper

In de wintermaanden niet weg te denken van het strand, waar tot ongeveer 200 ex gemeld werden. Langs Savoy vlogen in totaal 302 ex in het voorjaar. Vanaf half juli zijn de eerste vogels weer terug. In het najaar werden 329 ex genoteerd langs Savoy.

Bonte Strandloper

Vrijwel uitsluitend langstrekkend waargenomen over zee of ter plaatse op het strand. Echter, van 14 tot 25 maart zaten tot 6 ex op het vliegveld. Savoy was dit voorjaar goed voor 181 ex, terwijl het najaar 489 ex opleverde.

Paarse Strandloper

Op 23 augustus vlogen er 4 ex en een dag later nog eens 5 ex langs Savoy, gevolgd door 1 ex op 9 september en op 29 oktober. Op 12 maart liepen er 2 vogels op het strand bij de Wassenaaarse Slag.

Kleine Strandloper

Een bijzonder lastige soort in ons waarnemingsgebied, die dit jaar toch goed vertegenwoordigd is. Op 9 mei vloog een groep van 15 ex langs het Katwijkse strand. Uit de krochten van waarneming.nl is geput dat dit het hoogste aantal ooit in Katwijk is sinds de 10 ex die op 27 augustus 1988 werden gezien bij het Valkenburgse Meer. Op 14 augustus vloog een vogel richting zuid over het strand.

Tapuit ♂, Berkheide, Katwijk, 27 maart 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Blauwborst ♂, Berkheide, Wassenaar, 1 april 2020 | THIJS SCHIPPER

Houtsnip

Een normaal jaar voor wat betreft aantallen. Tussen april en augustus zijn er geen waarnemingen bekend. In de overige maanden doken ze hier en daar op, met name in de duingebieden. Door de verborgen leefwijze worden er vast veel gemist. Zoals elk jaar werd een aantal onfortuinlijke vogels opgeraapt die tegen een raam waren gevlogen.

Bokje

Naast Lentevreugd (met een maximum van 4 ex) viel het aantal meldingen van het Guytendel (Coepelduynen) op. Deze natte duinvallei is 's winters behoorlijk nat en heeft dan aantrekkingskracht op bijvoorbeeld Bokjes en Watersnippen.

Watersnip

Ook deze snip werd het meest waargenomen in Lentevreugd. Op 19 januari werden hier bijvoorbeeld 21 ex gezien. Vanaf half maart werden overtrekkende ex waargenomen vanaf Telpost Berkheide. Vanaf augustus startte de najaarstrek. In het najaar werden grotere aantallen gezien, met bijvoorbeeld 22 overvliegende ex op 7 november over Telpost Berkheide.

Rosse Franjepoot

Twee waarnemingen dit jaar, van drie vogels. Op 10 oktober vlogen 2 ex over zee, en op 18 november zat een vogel kortstondig ter plaatse voor de Buitenwatering.

Oeverloper

Op 10 april werden de eerste waargenomen. Meerdere exemplaren bij elkaar werden vooral gezien bij de plasdras op het vliegveld en langs het Valkenburgse Meer. De voorjaarstrek gaat naadloos over

in de najaarstrek. De kenmerkende roep was in de zomermaanden onder andere te horen in de Binnenwatering. Hier waren tot maximaal 10 ex aanwezig (op 24 augustus). De laatste waarneming werd gedaan op 4 november.

Witgat

Het jaar werd afgetrapt met 1 ex op Lentevreugd op 19 maart. De voorjaarstrek verliep voortvarend, met 210 ex langs Telpost Berkheide, een jaarrecord. Beste dagen waren 16 april met 34 ex en 11 april met 49 ex. Verder zaten regelmatig vogels aan de grond op Lentevreugd en het voormalig vliegveld. In het najaar slechts een handvol waarnemingen. Laatste waarneming op 12 december op Lentevreugd.

Tureluur

Deze soort kende een goed voorjaar, met in totaal 199 langstrekende ex langs Telpost Berkheide. Beste dag was 17 april, met 45 ex. Op het vliegveld werden het gehele voorjaar vogels waargenomen, tot zo'n 10 ex. Hier werd tevens gebroed, waarbij drie jonge vogels werden waargenomen op 15 mei. De najaarstrek verliep onopvallend, met slechts 8 ex langs telpost Savoy.

Bosruiter

De eerste waarneming van het jaar werd gedaan op 5 april langs Telpost Berkheide (vroeg datum!). Vanaf 14 april werden met enige regelmaat vogels gemeld op Lentevreugd. Op trek werden in totaal 13 ex geteld langs Telpost Berkheide. Op 24 augustus zaten de laatste 2 ex tussen de Oeverlopers in de Binnenwatering.

Zwarte Ruiter

Werd in 2020 op vijf verschillende dagen waargenomen. Ook het

Beflijsters, Vrieze Wei, Berkheide, Katwijk, 9 april 2020 | LUUK PUNT

maximum aantal van twee vogels geeft wel aan dat deze soort een zeer schaarse verschijning is in onze omgeving.

Groenpootruiter

De eerste van het jaar vloog op 5 april over Lentevreugd. Telpost Berkheide was dit voorjaar goed voor 66 ex. Op Lentevreugd en het voormalige vliegveld zaten regelmatig vogels aan de grond. Het najaar leverde nog 9 ex op tussen half augustus en eind oktober.

Drieteenmeeuw

Hoge aantallen in de wintermaanden over zee. Beste dagen: 542 ex op 19 november, 503 ex op 14 januari en 446 ex op 3 november. Geen waarnemingen tussen 15 maart en 29 juli.

Vorkstaartmeeuw

Op 5 en 9 september vloog een juveniele vogel zuid langs Savoy.

Kokmeeuw

Al aan het begin van het jaar werden forse aantallen Kokmeeuwen waargenomen. Zoals op 7 januari, toen 626 ex werden geteld achter een kotter. Ongeveer hetzelfde aantal verbleef rond die tijd in de Binnenwatering. Hier was af en toe ook een leucistische vogel aanwezig. Grote aantallen werden ook gezien rond het vliegveld, met op 19 maart 800 ex. Geleukringde vogels waren onder andere afkomstig uit Duitsland en Polen. Als broedvogel zijn we de Kokmeeuw kwijt; er werden dit jaar geen broedgevallen vastgesteld op de daken van bloemenveiling Flora. Vanaf september liepen de aantallen rond de Uitwatering weer snel op. Beste dag van de najaarstrek was 4 november: 912 ex over zee naar zuid.

Dwergmeeuw

Doortrekker in voor- en najaar, met name over zee. Beste maand is april, met enkele duizenden langsvliegende vogels. Op 24 april vlogen 1.680 ex langs Savoy. Op 1 juni was een ex aanwezig op het strand. De eerste vogel van het najaar zat op 28 augustus in de Binnenwatering.

Zwartkopmeeuw

De stijging in het aantal waarnemingen en waargenomen vogels zette ook dit jaar weer door. Op 23 april werd een record van 92 langstreckende vogels genoteerd vanaf Telpost Berkheide. Ondank

de piek in het voorjaar werden er dit jaar minder onvolwassen vogels waargenomen in de nazomer ten opzichte van 2019.

Stormmeeuw

Flora 31 | Klei Oost 1 | 't Heen 4

Ontbreekt vrijwel nooit in de tellingen van de telposten, maar zelden in hoge aantallen. Trek startte direct in januari. Op 26 maart werden 216 ex geteld naar zuid, op 1 april zaten 350 ex op strand. Vanaf eind mei tot eind juli worden vrijwel alleen broedvogels gemeld. Op de Flora ging het met 31 paartjes wat minder dan in 2019 (53). Beste dag in het najaar was 10 oktober, met 207 ex langs Savoy. Rond het vliegveld maximaal een kleine honderd ex.

Russische Stormmeeuw

Op 18 december werd de Russische ondersoort *Larus canus heinei* ontdekt en goed gedocumenteerd op het strand ten zuiden van de Uitwatering. Dit is de 1e goed gedocumenteerde voor ons gebied.

Grote Mantelmeeuw

Jaarrond aanwezig, in het zomerseizoen minder volwassen vogels wegens verplichtingen elders. Aantallen in de Binnenwatering liepen in februari en oktober soms op tot 40 ex, vooral bij slecht weer. Beste trekdagen: 29 oktober met 80 ex en 22 november met 79 ex naar zuid.

Grote Burgemeester

Op 23 oktober was een eerste kalenderjaar vogel kortstondig aanwezig in de Binnenwatering. De determinatie leverde wat discussie op, maar we kwamen toch uit op een a-typische Grote Burgemeester. Wellicht is er in de generatie van de grootouders een mesalliance met een Zilvermeeuw geweest?

Kleine Burgemeester

Op 5 mei vloog een ex naar noord langs telpost Berkheide. Vanaf 21 december tot het einde van het jaar werd een jonge vogel onregelmatig waargenomen in de omgeving van de Buitenwatering.

Zilvermeeuw

Flora 11 | 't Heen 52

Het hele jaar alomtegenwoordig, ook als broedvogel, met precies dezelfde getelde aantallen als in 2019. Aantallen op het strand

Steltkluten, Lentevreugd, Wassenaar, 13 april 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Steltkluut, Lentevreugd, Wassenaar, 13 april 2020 | SJAAK SCHILPEROORT

kwamen niet boven de 450 ex uit. Trek vanaf januari (op 7 januari 458 ex naar noord) tot in mei, met in het najaar piekje in november (22 november 253 ex naar zuid).

Pontische Meeuw

Behalve in de broedtijd (mei-juli) altijd wel aanwezig in het Katwijkse, en dan vooral in de Binnenwatering en op het strand rond de Buitenwatering, met maximaal 5 ex.

Geelpootmeeuw

Wordt net als de Pontische Meeuw vooral in de Binnenwatering en op het aangrenzende strand waargenomen, tot maximaal 3 ex. Meeuwen kunnen flink oud worden en zwerven heel wat af. Zo werd een geringd ex (Blauw DB) op 30 juli waargenomen die op 30 september 2007 als eerste kalenderjaar mannetje in IJmuiden geringd blijkt te zijn. Tot in 2013 pendelde hij geregeld tussen de vuilstort in Barneveld en het strand. Daarna heeft hij Barneveld verwisseld voor de vuiloverstort in Alphen aan de Rijn.

Kleine Mantelmeeuw

Flora 75 | Klei Oost 23 | 't Heen 284

Als broedvogel veruit de talrijkste meeuw. Het aantal in 't Heen neemt af. De hele winter met enkele ex in het gebied aanwezig. Voorjaars trek vanaf half februari tot en met eerste decade van mei. In de zomer maanden tot zo'n 300 ex rond de Uitwatering. Najaars trek vooral in augustus en veel minder duidelijk dan voorjaars trek. Laatste dubbele cijfers half november.

Baltische Mantelmeeuw

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 6); (2020: 1); totaal 7 gevallen (7 ex)

Een derde kalenderjaar vogel zat in de Binnenwatering op 16 september, met kleurring uit Noorwegen. Verder twee serieuze claims van ongeringde kandidaten: op 13 mei op het strand nabij de Buitenwatering en op 4 september in de Binnenwatering. Deze ondersoort (fuscus) van de Kleine Mantelmeeuw is tot en met 2019 door de CDNA beoordeeld.

Lachstern

Aantal gevallen: (<2000: 9); (>2000: 16); (2020: 2); totaal 27 gevallen (38 ex)

Op 19 april vlogen 2 ex richting noord langs Telpost Berkheide. Bijzonder was de waarneming op 15 augustus van 3 ex richting zuid over Rijnsoever; twee bedelende juvenielen en een adult.

Reuzenster

Evenals vorig jaar vier waarnemingen, van in totaal 6 ex. Op 17 april vloog 1 ex langs Telpost Savoy en op 9 mei foerageerden twee vogels op zee voor Berkheide. Op 9 juli vloog 1 ex over de zeereep van de Coepelduynen en op 19 september vlogen 2 ex langs De Puinhoop.

Grote Stern

De eerste vlogen op 24 maart langs Telpost Berkheide. Hier werden in totaal 994 ex geteld in het voorjaar. Telpost Savoy scoorde met 1.236 ex in het voorjaar iets beter, en in het najaar werden hier exact 1.300 ex genoteerd. De laatste twee Grote Sterns zaten op 31 oktober bij de Buitenwatering.

Dwergstern

Een goed voorjaar, met 165 ex langs telpost Savoy, het hoogste aantal sinds 2012. Verder zaten er in de maanden april en mei regelmatig Dwergsterns op het strand nabij de Buitenwatering, waaronder 14 ex op 21 mei.

Visdief

Flora 80

De eerste Visdief van het jaar vloog op 27 maart over de wijk Rijns-

oever. De voorjaars trek verliep goed, met in totaal 9.167 ex langs telpost Savoy, een record. In het najaar werden hier 1.271 ex geteld. Het aantal territoria op de Flora bleef min of meer stabiel.

Noordse Stern

Schaarse en lastig te herkennen soort. Op 17 april vlogen de eerste 19 ex richting noord over zee. Daarna werden nog circa 50 ex waargenomen. Een tweede kalenderjaar, een vrij zeldzaam kleeft in ons land, zat op 17 juni en 9 juli rond de Uitwatering. De laatste waarneming betrof een eerste kalenderjaar richting zuid langs Savoy op 22 augustus.

Witvleugelstern

Aantal gevallen: (<2000: 3); (>2000: 3); (2020: 1); totaal 7 gevallen (8 ex)

Op 3 mei werden vanaf Telpost Berkheide twee vogels gezien in de stroom van Zwarte Sterns die richting noord over zee vlogen. Dit was pas het eerste geval binnen ons waarnemingsgebied sinds 2011.

Zwarte Stern

Een goed voorjaar voor deze 'moerasstern', met in totaal 237 ex langs Telpost Berkheide en 468 ex langs telpost Savoy. Topdag was 26 april, met 211 ex langs Telpost Berkheide, een dagrecord. Vanaf 13 juli werden de eerste najaartrekkers gezien, met 13 september als laatste waarnemingsdatum.

Grote Jager

In het eerste half jaar werden er 'Bonxies' gezien op 13, 17 en 27 januari en op 15 februari. Op laatstgenoemde dag had een Grote Jager trek in een Zilvermeeuw, die gedood werd in het zicht van telpost Savoy. In het najaar werden vanaf 12 september 13 langstreckende ex gemeld.

Middelste Jager

Met slechts 6 ex in het najaar komen we op slechts op de helft van vorig jaar en een vijfde van de daaraan voorafgaande jaren.

Kleine Jager

Een matig jaar. De helft minder waarnemingen en een vijfde van het aantal vogels ten opzichte van 2019. De waarnemingen hadden over algemeen betrekking op volwassen vogels. Het kleine aantal jonge vogels is een trend van de laatste jaren en kan duiden op slechte broedresultaten.

Kleinste Jager

Op 26 augustus vlogen er 5 ex en op 28 augustus 2 ex langs Savoy.

Zeekoet

In januari waren ze flink in beweging, met bijvoorbeeld op 15 januari ongeveer 850 ex langs Savoy. Begin maart was de massa al weer vertrokken. Eind oktober kwamen ze weer terug, met dagelijks enkele tot enkele tientallen vogels.

Alk

Is alleen van kortere afstand te onderscheiden van de veel talrijker zeekoet. Het lot van veel Zeekoeten en Alken is dan ook dat zij als 'Alk/zeekoet' in de boeken verdwijnen. Half januari werden er enkele (maximaal 4 per dag) gemeld, en vanaf eind oktober snelde er weer af en toe eentje langs. Maar op 19 en 20 december werden zomaar 75 respectievelijk 14 ex gemeld.

Roodkeelduiker

Waarnemingen van deze wintergast vooral tussen eind oktober en half maart. Op sommige dagen vinden flinke bewegingen in diverse richtingen voor de kust plaats. Zo werden er op 9 januari bijna 1.200 ex richting zuid geteld, en op 29 december kwam men tot zo'n 1.150 ex.

Cetti's Zanger, Valkenburgse Meer, 12 april 2020 | ED SCHOUTEN

Draaihals, Berkheide, Katwijk aan Zee, 18 april 2020 | MAARTEN LANGBROEK

Draaihals, Lentevreugd, Wassenaar, 18 april 2020 | Ron Winkler

Vale Gierzwaluw, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
27 oktober 2020 | WILLIAM PRICE

Vale Gierzwaluw, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
23 oktober 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Lachsterns, Telpost Berkheide, Wassenaar,
19 april 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Waterrietzanger, Lentevreugd, Wassenaar,
15 augustus 2020 | MARIJN PRINS

Humes Bladkoning, Guytendel, Coepelduynen, Noordwijk,
14 december 2020 | MENNO VAN DUJN

Indische Ganzen, Telpost Berkheide, Wassenaar,
13 juni 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Paartje Kleine Plevier met jongen, voormalig Vliegveld Valkenburg,
16 mei 2020 | JOAS DE VREUGD

Bruine Boszanger, Coepelduynen, Katwijk aan Zee,
15 oktober 2020 | GIBSBERT TWIGT

Koekoek adult ♀ bruine vorm, Berkheide, Katwijk,W
2 juli 2020 | GIBSBERT VAN DER BENT

Blauwborst, Berkheide, Wassenaar,
8 april 2020 | NEL VLIELAND

Geelgors, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
19 oktober 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Pallas' Boszanger, Berkheide, Wassenaar,
17 oktober 2020 | GIBSBERT TWIGT

Steppekiekendief, Telpost Berkheide, Wassenaar,
23 april 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Humes Bladkoning, Guytendel, Coepelduynen, Noordwijk,
14 december 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Parelduiker

In januari/februari werd een drietal ex opgemerkt. Op 2 mei vlogen 3 ex richting noord. Ook in het najaar bleef het sprokkelen, met in totaal 5 opgemerkte vogels. Ongetwijfeld zullen er zich Parelduikers aan de spiedende blikken hebben weten te onttrekken door op te gaan in de massa's Roodkeelduikers.

Ijsduiker

In mei een tweetal waarnemingen. Op 3 en 29 november werd deze soort ook nog genoteerd.

Vaal Stormvogeltje

Alleen op 12 september en 16 november vloog er een Vaaltje langs. Ook vorig jaar waren er slechts twee waarnemingen. De jaren daarvoor lag dat toch een factor vijf hoger.

Noordse Stormvogel

Wie had ooit gedacht dat er in het voorjaar meer NoSto's zouden worden waargenomen dan in het najaar! Er waren waarnemingen op 22 februari, 19 en 25 april en 13 mei. Alleen op 31 augustus gleed er nog een vogel langs Savoy, richting noord.

Grauwe Pijlstormvogel

Een zeevogel waar we nog een beetje op kunnen vertrouwen bij harde aanlandige wind. Dit jaar in totaal 15 ex. De aantallen van tien jaar geleden worden ook niet meer gehaald in recente jaren.

Noordse Pijlstormvogel

Alleen in de namiddag van 25 september konden er 2 ex richting zuid genoteerd worden. De soort kent sowieso een grillig voorkomen voor Katwijk. Geschat wordt dat de populatie in de afgelopen 30 jaar met 30 procent is afgenomen.

Vale Pijlstormvogel

Op 23 augustus werd een naar zuid vliegende vogel gemeld.

Ooievaar

Een bijzonder jaar, want voor het eerst sinds mensenheugenis werd er gebroed binnen de grenzen van ons gebied. De Dorpsweide in Valkenburg had de primeur. Eind 2019 is hier een ooievaarspaal geplaatst, de volgende lente had dit dus al resultaat. Er werd één jong grootgebracht. Waarnemingen kwamen met name uit de polders rond het vliegveld. Hier vloog op 9 augustus een groep van 16 ex, en op 21 augustus verbleef hier een groep van 11 ex.

Jan-van-Gent

Deze karakteristieke grote zeevogel is een groot deel van het jaar voor onze kust te zien. Met name op dagen met een harde aanlandige wind kunnen de aantallen oplopen. Het dagrecord van 2020 werd gevestigd op 22 november, toen 104 ex langs telpost Savoy vlogen.

Aalscholver

BH 218

Algemene broedvogel in Berkheide, die echter met 80 nesten minder fors inleverde. De op zee vissende vogels maken het lastig om een duidelijk trekbeeld te ontwaren. Langs telpost Savoy werden bijvoorbeeld 4.309 ex geteld, waarvan 2.002 ex richting zuid vlogen en 2.307 ex richting noord.

Grote Aalscholver

In het najaar met minimaal drie verschillende ex aanwezig in de Binnenwatering, vanaf 27 november tot het einde van het jaar. Het ging om twee onvolwassen vogels en een adult.

Zwarte Ibis

Aantal gevallen: (<2000: 1); (>2000: 2); (2020: 1); totaal 4 gevallen (7 ex)

Voor het eerst sinds 2013 werd weer een Zwarte Ibis waargenomen. Op 3 november vloog een vogel mee in een groep Aalscholers langs De Puinhoop.

Lepelaar

Op 14 maart begon de voorjaarsstrek. Vanaf april werden hogere aantallen waargenomen, met bijvoorbeeld 81 ex op 5 april over Telpost Berkheide. Ter plaatse werden onder andere vogels gezien op Lentevreugd en in de Ommedijckse Polder. In laatstgenoemde polder zaten op 21 juni 8 ex, waaronder enkele jongen. Mogelijk zijn deze afkomstig van de vestiging in de Leidse Stevenshof nabij de Haagse Schouw. Hier bevonden zich maximaal drie nesten in de bomen. Half september begon de najaarsstrek, met 150 ex over zee op 14 september. Op 26 september vlogen 96 ex langs Savoy. De laatste waarneming van het jaar was op 4 november.

Roerdomp

BH 3

In het winterhalfjaar regelmatig waarnemingen in Berkheide en op Lentevreugd. Vanaf begin april was het karakteristieke gehoeft weer te horen in Berkheide. Dit jaar werden 3 broedparen vastgesteld. Op Lentevreugd is na 2016 geen broedgeval meer gemeld.

Kwak

Aantal gevallen: (<2000: 7); (>2000: 11); (2020: 2); totaal 20 gevallen (21 ex)

Op 8 mei vloog een roepend ex lang het strand en op 3 augustus vloog een ex over Rijnsoever.

Koereiger

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 7); (2020: 1); totaal 8 gevallen (8 ex)

Op 13 oktober werd een vogel waargenomen in het weiland naast het Valkenburgse Meer. Niet ver hier vandaan (omgeving Bodegraven) overwinterden meer dan tien ex gezamenlijk rond een groepje jongvee. Dus in het winterseizoen naarstig groepjes buiten lopend rundvee afspeuren!

Blauwe Reiger

Algemene soort in het hele gebied, maar geen broedvogel. De maanden maart en april leverden goede voorjaarsstrek op langs Telpost Berkheide, met 65 ex op 24 maart, 39 ex op 25 maart, 25 ex op 11 april en 29 ex op 23 april. In totaal leverde de telpost een jaarrecord met 438 ex. Het najaarstotaal voor De Puinhoop kwam uit op 97 ex.

Purperreiger

Sinds 2018 flink in opmars in onze contreien. Vanaf 5 april tot en met 2 juni werden 25 ex waargenomen, waaronder 13 ex langs Telpost Berkheide. Het najaar leverde nog eens 6 ex op. Op 12 december zat een ex op het voormalig vliegveld; de eerste winterwaarneming in Katwijk volgens waarneming.nl!

Grote Zilverreiger

Een vertrouwd gezicht met name in de polders rond het vliegveld en Lentevreugd. Op 12 januari werden bijvoorbeeld 8 ex bij elkaar gezien bij het Valkenburgse Meer. De voorjaarsstrek (vanaf begin maart) verliep in kleine aantallen. Opvallend genoeg werden ook midden in het broedseizoen (mei) regelmatig overvliegende ex gezien (misschien afkomstig van broedkolonies elders?). Tijdens de najaarsstrek werden wat grotere aantallen overvliegende ex gezien, maar nooit meer dan 10.

Kleine Zilverreiger

Enkele waarnemingen tussen april en september, met name van

Grauwe Kiekendief ♂, Berkheide, Wassenaar, 25 april 2020 | THIJS SCHIPPER

Geoorde Futen, Grote Meer, Berkheide, Katwijk, 29 april 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Paapje ♂, Coepelduynen, Katwijk / Noordwijk, 18 april 2020 | WIJNDELDT BOELEMA

overvliegende ex. De enige vogel ter plaatse zat op 11 juli in de Binnenwatering.

Visarend

De eerste van het jaar vloog op 4 april over Katwijk aan de Rijn. Hierna volgden nog negentien ex tot 13 juni. Het najaar leverde vier ex op, met 13 oktober als laatste datum.

Wespendief

Opvallend schaars in ons waarnemingsgebied. Vanaf Telpost Berkheide werd op 6 mei de eerste vogel waargenomen. Het jaartotaal komt uit op 13 ex, met 4 september als laatste datum. Alle gevallen hebben betrekking op overvliegende vogels.

Dwergarend

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 0); (2020: 1); totaal 1 geval (1 ex)

Op 12 juni werd rond het middaguur in Berkheide een Dwergarend waargenomen vanaf de omgeving Watertoren, gevolgd door een waarneming een half uurtje later vanaf de Vrieze Wei. Deze melding werd vergezeld door een duidelijke foto van een lichte fase Dwergarend, een nieuwe soort voor Katwijk! De berichten werden 's avonds gedeeld, en hoopvol en gespannen bemanden we de volgende dag Telpost Berkheide. Even na tien kwam er een melding dat de vogel boven Meijndel werd gesignaleerd (en ook gefotografeerd). De lucht boven Meijndel werd intensief gescand en uiteindelijk werd een verdachte stip gesignaleerd, die zich (dankzij de telescopen) ontpopte tot dé Dwergarend. De vogel bleef ver en verdween uiteindelijk in oostelijke richting uit het zicht. Tegen twaalfen werd de vogel nog wel weer vanaf de Vrieze Wei gezien en gefotografeerd. Dezelfde Dwergarend (te herkennen aan een gat in de staartveren) werd later in de middag nog boven de Amsterdamse Waterleidingduinen gezien en gefotografeerd.

Sperwer

BH 1

Waarnemingen gedurende het gehele jaar, met een ruime verspreiding over het gehele gebied, ook binnen de dorpen. Waarschijnlijk werd er ook gebroed in de bosjes langs de N206 nabij de Hoornes. Een onfortuinlijke juveniel (waarschijnlijk uit dit nest) werd op 23 juli opgeraapt langs de N206. De najaarstrek verloopt zoals altijd opvallender dan de voorjaarstrek. Dagen met leuke overvliegende aantallen: 14 september (25 ex), 15 september (12 ex), 23 oktober (12 ex) en 6 november (26 ex).

Havik

BH 3

Vaste broedvogel in ons gebied. Lijkt net als de sperwer ook steeds meer binnen de bebouwde kom op te duiken. Aanwijzingen voor broedgevallen buiten het duingebied waren er echter niet. Waarnemingen werden gedurende het gehele jaar gedaan, verspreid over het gehele gebied.

Bruine Kiekendief

Waargenomen tussen 14 maart en 6 november. Op 25 maart vloegen 11 ex over Telpost Berkheide. Andere voorjaarsdagen met wat hogere langstreckende aantallen over deze telpost waren 5 april (max. 9 ex, veel waarnemingen elders gedurende deze dag), 6 april (8 ex), 23 april (15 ex) en 10 mei (14 ex). Gedurende de zomer regelmatig ter plaatse op Lentevreugd en ook jagende vogels boven het vliegveld. Najaarstrek in veel lagere aantallen.

Blauwe Kiekendief

In de winter een enkel ex aanwezig op en rondom Lentevreugd. De voorjaarstrek verliep zoals gewoonlijk in lage aantallen. Wel viel het relatief grote aantal langsvliegende mannetjes op, want man-

Strandplevieren ♂ ♀, strand Berkheide, Wassenaar, 25 april 2020 | ARJAN DWARSHUIS

Zwarte Stern, over de zeereep van Berkheide, Wassenaar, 20 april 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

netjes zijn altijd veel schaarser in onze omgeving. Op 3 juni werd nog een vrouwtje waargenomen op het voormalig vliegveld. Vanaf oktober werden weer grotere aantallen gezien, met bijvoorbeeld 4 ex over De Puinhoop op 9 november. Aan het eind van het jaar aanwezig met max 2 ex op en rondom Lentevreugd en het vliegveld.

Steppekiekendief

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 9); (2020: 2); totaal 11 gevallen (11 ex)

Sinds 2015 wordt deze soort jaarlijks waargenomen. Op 23 april werden 2 ex gezien vanaf Telpost Berkheide, waaronder een tweede kalenderjaar vogel en, aan het begin van de middag, een adult mannetje. Deze laatste werd ook nog opgepikt op de noord-Boulevard. Een mogelijke Steppekiek vloog op 14 oktober langs De Puinhoop.

Grauwe Kiekendief

Eén waarneming: op 25 april vloog een mannetje over kavel V in Berkheide.

Rode Wouw

In de maanden februari en maart werden enkele overvliegend ex waargenomen. In april en op 9 mei werd nog op 5 dagen een vogel waargenomen. Waarnemingen waren er verder op 17 juni en op 9 augustus. Last but not least liet op 2 oktober een jonge vogel zich uitgebreid bewonderen. De vogel kwam mooi langs De Puinhoop en was zelfs even ter plaatse, waarna - in het zicht van Noordwijk - de vogel ijlings zijn queeste zuidwaarts hervatte.

Zwarte Wouw

Schaarse doortrekker, waarvan de eerste drie op 5 april over ons waarnemingsgebied vlogen. Het totaal aantal ex kwam uit op 12 ex. De laatste waarneming betrof een richting oost vliegende vogel op 1 juni over Katwijk aan de Rijn.

Zeearend

Op 21 maart werd een vogel opgepikt boven de Coepelduynen die zijn weg vervolgde over Berkheide richting zuid. De volgende dag werden zelfs 2 ex boven Berkheide opgemerkt. Later die dag vloog een ex richting oost over het vliegveld. Op 27 maart en op 5 en 6 en 17 april werden ook nog vogels opgemerkt. Op 15 september vloog een ex over Katwijk Rijn richting zuidwest. Tot slot werden op 20 september twee samenvliegende vogels opgemerkt. Zij vlogen recht over Katwijk en werden ook nog boven Meijendel gezien. Alle gevallen betroffen onvolwassen vogels. Waarschijnlijk zijn enkele vogels wel meerdere keren gepasseerd (een bekende krijgslist immers).

Buizerd

BH 6

Heel veel ingevoerd. Waarnemingen kwamen vanuit het gehele gebied en gedurende het gehele jaar. In maart en april werd voorjaarstrek opgemerkt, zij het in kleine aantallen. In oktober werden ook groepjes waargenomen. Rond deze tijd werd Nederland overspoeld door Buizerds uit Scandinavië. Op 16 oktober werd bij ons zelfs een groep van 70 ex waargenomen.

Balkankwikstaart, Lentevreugd, Wassenaar,
22 april 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Balkankwikstaart op Lentevreugd

| JACCO VAN BEELEN & GIJSBERT TWIGT

Op 22 april 2020 ging ik (JvB) naar Lentevreugd. Terwijl ik hier liep te vogelen, kreeg ik een melding binnen van een Zwarte Wouw die boven Berkheide werd gezien en zich mogelijk richting Lentevreugd verplaatste. Helaas lukte het me niet om de vogel op te pikken en enigszins teleurgesteld liep ik terug richting de grote plas in het midden van het gebied. Hier aangekomen viel mijn oog op een 'gele kwikstaart' met een geheel zwarte kop die langs de oevers van de plas foerageerde. Omdat ik de kop te donker vond voor een Noordse Kwikstaart, zocht ik op mijn telefoon naar andere soorten kwikstaarten met een zwarte kopkap. De Balkankwikstaart bleek een goede match met de vogel die ik in het veld zag.

Snel zocht ik contact met René van Rossum en stuurde hem een foto van de vogel door. René bevestigde dat het om een Balkankwikstaart ging en deelde de waarneming in de lokale vogelapp, waarna al snel de eerste vogelaars arriveerden. Ondanks dat het uiterlijk van de vogel goed overeenkwam met Balkankwikstaart was het nodig om goede geluidsopnames te maken van de roep, zodat een donkere Noordse Kwikstaart kon worden uitgesloten. De vogel werkte gelukkig goed mee en liet al snel wat rauw klinkende roepjes horen, die direct konden worden opgenomen. Na het analyseren van de geluidsopnames bleek dat het om een zekere Balkankwikstaart ging. De vogel was ook nog op 23 april aanwezig.

Balkankwikstaarten broeden van Dalmatië/Servië oost langs de Zwarte zeekust tot het Kaspische Zee-gebied en zuid tot in Griekenland, Turkije, Irak en Afghanistan. De soort overwintert in tropisch Afrika. In Nederland zijn nu drie aanvaarde gevallen, inclusief de vogel van 2020. Het eerste geval betrof een mannetje op Texel in 2016, dat hier van 30 april tot en met 4 mei verbleef. Vooraf aan dit geval zijn er in de periode 1960-2015 maar liefst 34 gevallen afgewezen. Vrijwel alle afgewezen gevallen hebben gemeen dat de roep niet of niet afdoende is gedocumenteerd, waardoor donkerkoppige Noordse Kwikstaarten niet kunnen worden uitgesloten. Het tweede aanvaarde geval zat op Lentevreugd op vrijwel exact dezelfde plek als de Balkankwikstaart van 2020. Dit mannelijke exemplaar verbleef hier op 11 en 12 mei 2018. Van de drie aanvaarde gevallen in Nederland zaten de laatste twee dus op Lentevreugd (Dutchavifauna, 2021)!

Bronnen:

www.Dutchavifauna.nl

Kerkuil

BH 2

Een recordaantal waarnemingen, vooral samenhangend met een drukbezocht duo in een boerderijschuur bij het vliegveld. Mogelijk was deze soort ook elders in schuren in het gebied aanwezig. Vooral aan het einde van het jaar veel waarnemingen van jagende Kerkuilen in Berkheide en de binnenduintrand, niet verwonderlijk gezien de twee vastgestelde territoria.

Bosuil

BH 2

Meeste waarnemingen zijn gedaan aan de binnenduintrand van Berkheide. In de maanden mei en juni werden bedelende jongen gehoord in Panbos en Rijksdorp. Verder werd een roepend vrouwtje gehoord in de Ommedijksche Polder, waar mogelijk ook is gebroed. Opvallend zijn de waarnemingen in mei-september van een roepende man en vrouw in de omgeving van het Mallegatpark en Heerenschoolbos en van een roepende man in augustus-september in Katwijk aan den Rijn.

Ransuil

Een opvallend goed jaar! In de Ruijgelaanse- en Zonneveldspolder werden tot 3 ex gezien. In het zuidelijk deel van Berkheide werden vier jonge vogels gehoord. Tevens werden drie bedelende jongen waargenomen bij Salem, en in het Ridderpark werden minimaal twee jongen grootgebracht. Ook werd er weer gebroed in park Dorpsweide, Valkenburg. Losse waarnemingen van rustende of jagende vogels werden gedaan in Panbos, Berkheide, Lentevreugd, Coepelduynen, Zanderij en Frederiksoord in Rijnsburg.

Velduil

In de maanden februari en maart werden tot 2 ex gemeld op Lentevreugd en 1 ex op het vliegveld. In totaal werden twee voorjaars-trekkers gezien over Berkheide. De eerste najaarswaarneming betrof maar liefst 6 ex op 21 augustus in het zuidelijk deel van de Coepelduynen. Langs De Puinhoop werden daarna in totaal nog 4 ex geteld in het najaar.

Ijsvogel

LV 2

Waargenomen jaarrond en door het hele gebied. In Berkheide zelf werden geen territoria vastgesteld, maar omdat hier de hele zomer Ijsvogels zijn gezien lijkt broeden wel waarschijnlijk.

Bijeneter

Aantal gevallen: (<2000: 3); (>2000: 35); (2020: 5); totaal 43 gevallen (85 ex)

Op 8 mei werd minimaal 1 ex gehoord boven Frederiksoord in Rijnsburg en op 15 mei riep 1 ex boven Lentevreugd en de zeereep van Berkheide. Boven het zuidelijk deel van de Coepelduynen vloog op 25 mei 1 ex tussen de Gierzwaluwen. Verder nog twee najaarsmeldingen: 1 ex over de watertoren op 13 augustus en 1 ex over De Puinhoop op 17 september. Van de 43 gevallen binnen ons waarnemingsgebied komen er 32 uit de laatste tien jaar.

Hop

Aantal gevallen: (<2000: 12); (>2000: 19); (2020: 1); totaal 32 gevallen (32 ex)

Op 13 juli werd een roepende Hop gemeld in het dorp. Dat een Hop op dergelijke locaties kan opduiken bewijzen andere waarnemingen uit het verleden. Zo zag Jaap Dijkhuizen op 31 december 1995 een Hop over de Bestevaerweg vliegen en in september 2013 dook een Hop op midden in de Molenwijk. Opvallend detail: op 21 juli werd een Hop gemeld bij de Langevelderslag in Noordwijk. En dan is er natuurlijk ook nog het broedgeval in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Engelse Kwikstaart, Lentevreugd, Wassenaar, 8 mei 2020 | HANS OVERDUIN

Balkankwikstaart, Lentevreugd, Wassenaar, 23 april 2020 | THIJS SCHIPPER

Draaihals

De eerste van het jaar werd gefotografeerd op Lentevreugd op 18 april. Verder was 1 ex op 18 en 19 april aanwezig in kavel XII in Berkheide. De enige najaarswaarneming betrof 1 ex op 2 september ten noorden van het dennenbos achter de koffietent.

Kleine Bonte Specht

BH 4

In Panbos werden twee van de vier territoria vastgesteld. De overige waarnemingen kwamen vooral uit het zuidelijk deel van Berkheide. Op zowel 21 september als op 3 november werd 1 ex waargenomen over De Puinhoop.

Grote Bonte Specht

BH 47

Het hele jaar algemeen in houtopstanden in het hele gebied. In Panbos werden 11 van de 47 territoria vastgesteld. In totaal werden 53 ex waargenomen over Telpost Berkheide.

Groene Specht

BH 6 | LV 1

In het Panbos werden 4 van de 7 territoria vastgesteld. Lijken zich uit het duin te verplaatsen naar de polder (territoria nu vooral ook aan de binnenduinrand). Op 23 juli werd 1 ex waargenomen over Telpost Berkheide, het vierde geval ooit over deze telpost.

Torenavalk

Waarnemingen het hele jaar uit het hele gebied. Het is helaas niet gelukt om broedsucces vast te stellen met de inventarisaties in Berkheide, maar mogelijk broeden ze wel op meerdere plekken buiten het duingebied. De pas geplaatste broedpaal op Lentevreugd leek in eerste instantie te worden bezet, maar door verstoring is er niks van terechtgekomen. Een bekende broedlocatie is in ieder geval de Oude Broekweg en omstreken.

Roodpootvalk

Op 24 april en 9 mei werden vrouwtjes waargenomen respectievelijk bij de Muur (Berkheide) en omgeving Puinhoop. Op 9 mei werd een mannetje gezien op Lentevreugd. Op 15 september tenslotte werd een juveniel gezien op Lentevreugd en werden 2 juvenielen een half uur na elkaar waargenomen vanaf de Boulevard.

Smelleken

Tussen 5 februari en 15 mei werd een veertigtal overtrekkende vogels gezien, met de beste trek in april-mei. Op 19 augustus werd de eerste weer waargenomen. Vanaf eind augustus werden 20 najaarstrekkers gemeld. Van december komen nog twee waarnemingen van Lentevreugd.

Boomvalk

De eerste waarneming was op 13 april boven Lentevreugd. Vanaf Telpost Berkheide werden in het voorjaar in totaal 9 ex geteld. In de zomermaanden werden regelmatig jagende vogels gemeld, maar helaas kon geen broedgeval bij ons worden vastgesteld. Vermeldenswaardig is de groep van 6 ex die op 15 september over Berkheide richting zuid vloog. De vogel op 25 oktober over Berkheide was de laatste waarneming in Katwijk, en zelfs de laatste waarneming in Nederland van 2020!

Slechtvalk

Het is niet de vraag of maar wanneer de Slechtvalk zich als broedvogel in Katwijk gaat vestigen. Het paartje op de Nieuwe Kerk heeft nu wel genoeg de boel verkend. Vooral door deze kerkgangers wordt de soort nu het hele jaar door waargenomen, roestend dan wel jagend.

Grauwe Klauwier

Voor het eerst sinds 2017 weer waargenomen en maar gelijk met 3 ex! Op 21 mei werd een vrouwtje gevonden vanaf De Puinhoop, en op deze dag zat ook nog een mannetje op Lentevreugd. Op 26 juni was een vrouwtje kortstondig aanwezig op de Vrieze Wei in Berkheide.

Klapekster

Op 7 februari hing 1 ex rond bij de Wassenaarse Slag. Op 14 maart werd hier wederom een vogel gezien, mogelijk dezelfde. Op 27 april zat 1 ex in het Vlaggeduin in Berkheide.

Roodkopklauwier

Aantal gevallen: (<2000: 4); (>2000: 5); (2020: 1); totaal 10 gevallen (10 ex)

Na eerdere waarnemingen in 2006 en 2015 werd op 9 mei een vogel ontdekt in de zeereep van de Coepelduynen. De vogel verbleef hier de gehele dag en werd gezien door zo'n vijftig waarnemers.

Wielewaal

BH 1

Een vroege Wielewaal zong op 19 april in Panbos. Ook op 12 mei werd hier 1 ex gehoord. Langs Telpost Berkheide vlogen in totaal 11 ex. Een mannetje op 28 juni in het zuidelijk deel van Berkheide sloot het jaar af. Het geconstateerde territorium zal theoretisch zijn.

Gaai

BH 29 | CD 3

In zowel het voor- en najaar werden geen opvallende trekbewegingen waargenomen. In alle geïnventariseerde gebieden daalde het aantal territoria.

Ekster

BH 33 | LV 1 | CD 8

Het totaal aantal territoria in de getelde gebieden steeg met welgeteld 1, maar dat is toch weer voor het eerst sinds 2014 een stijging. Broedt ook in de bebouwde kom, in de kenmerkende, grote nesten met een afdakje erboven.

Kauw

BH 14 | LV 2

Regelmatig in grote groepen die zich verzamelen op de slaappleaats. In de Hoornes werd bijvoorbeeld een groep van circa 450 ex geteld, nabij De Puinhoop circa 350 ex en bij de zuid-Boulevard een groep van circa 300 ex. In Panbos bleef het aantal broeders in natuurlijke boomholten min of meer gelijk. Opvallende trekbewegingen werden niet gemeld.

Roek

Een schaarse gast, en vogels aan de grond zijn zelfs zeldzaam. Leuk was dan ook de waarneming van een vogel die op 20 maart op Lentevreugd zat. Gedurende het voorjaar werden op zeven dagen enkele overvliegende ex waargenomen, in het najaar op drie dagen.

Zwarte Kraai

BH 14 | LV 2 | CD 6

In april trokken 126 ex langs Telpost Berkheide. Er was een lichte daling in het aantal broedparen in Berkheide. Regelmatig groepen tot 65 ex in Panbos, op Lentevreugd en nabij de Puinhoop. Op 23 november trachtte een Zwarte Kraai een uit zee vliegende Houtsnip te verschalken, maar dit mislukte.

Bonte Kraai

De vaste gast was aanwezig tot en met 15 maart en werd vooral op Lentevreugd gezien. Op 5 december verscheen hij hier weer tussen

Roodkopklauwier met Grasmus, zeereep Coepelduynen,
Katwijk aan Zee, 9 mei 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Grauwe Klauwier ♂, Lentevreugd, Wassenaar,
21 mei 2020 | LUUK PUNT

Klapekster en Roodborsttapuit ♂, voormalige schietbanen,
Berkheide, Katwijk aan Zee, 27 april 2020 | GIJSBERT TWIGT

de Zwarte Kraaien. Deze (waarschijnlijk steeds dezelfde) vogel overwintert inmiddels al sinds de winter van 2007 in ons gebied.

Raaf

Waarnemingen komen zowel uit het noordelijk als het zuidelijk deel van het gebied. Regelmatig werden twee vogels tegelijk waargenomen, ook midden in de broedtijd (mei/juni). Voorbode van een toekomstige vestiging?

Zwarte Mees

Er werden dit jaar geen grote aantallen gezien. Slechts een enkele vogel was aanwezig in de Dennenbossen in ons gebied, zoals achter de koffietent en in het Ridderpark. In het najaar nauwelijks trekwaarnemingen, alleen op 6 november (14 ex) en 9 november (6 ex).

Kuifmees

BH 2

Net uitgevlogen jongen werden gezien aan de Wassenaarse Slag (paar met 4 juvenielen op 13 juli). Een andere vaste stek is het Dennenbos achter de koffietent, met bijvoorbeeld 3 ex op 19 oktober.

Glanskop

BH 8 | LV 1

Het zwaartepunt van de verspreiding ligt in en om Panbos. Het gaat in ons gebied niet goed met deze mees. Waar landelijk sprake is van een toename werd bij ons het laagste aantal territoria sinds 2002 vastgesteld. Zou deze mees langzaam uit de duinstreek verdwijnen als gevolg van de geïsoleerde ligging van de duinpopulatie?

Pimpelmees

BH 91 | LV 5 | CD 7

Na het geweld van vorig jaar verliep de trek dit jaar weer zoals gebruikelijk. De tellers op De Puinhoop noteerden dit najaar in totaal 589 ex. Het aantal territoria maakte in alle geïnventariseerde gebieden een lichte stijging door.

Koolmees

BH 185 | LV 4 | CD 17

Het aantal territoria in de meeste geïnventariseerde gebieden bleef stabiel, uitgezonderd Berkheide, met een daling van 26 territoria. De najaarstrek kende geen opvallende momenten.

Buidelmees

Aantal gevallen: (<2000: 9); (>2000: 9); (2020: 1); totaal 19 gevallen (29 ex)

Op 2 oktober werd op De Puinhoop het geluid van een overvliegende vogel opgenomen.

Baardman

In de eerste wintermaanden zaten maximaal 6 ex in Berkheide en 4 ex op Lentevreugd. In de herfst werden tweemaal overtrekkende groepjes gemeld over Berkheide, van 7 ex en 6 ex op respectievelijk 12 en 23 oktober. Vanaf november zaten 2 ex op Lentevreugd en 2 ex bij het Valkenburgse Meer.

Boomleeuwerik

BH 95 | LV 2 | CD 24

Er lijkt geen einde te komen aan de spectaculaire groei van de broedpopulatie in onze regio. Voor alle drie de geïnventariseerde gebieden werden records vastgesteld. Ten opzichte van 2019 steeg het aantal territoria in Berkheide van 84 naar 95, op Lentevreugd van 1 naar 2 en in de Coepelduynen van 14 naar 24. Wanneer is het plafond bereikt? Overwintert in kleine aantallen in ons gebied. Opvallend is dat voorjaarstrek nauwelijks wordt waargenomen. De najaarstrek verliep zichtbaarder, vanaf half september, met als

dagmaximum 25 ex op 2 oktober. Op 5 december werd nog een groep van 27 ex waargenomen in de Mient-Kooltuin.

Veldleeuwerik

LV 3

Slechts 49 ex vlogen in het voorjaar over Telpost Berkheide. Op Lentevreugd werden 3 territoria vastgesteld, een kleine opleving na een jarenlange periode met 1 territorium. Zingende vogels werden ook gezien op het voormalig vliegveld (minimaal 5). De najaarstrek kende zoals gebruikelijk grotere aantallen. Over De Puinhoop werden in totaal 1.069 ex opgemerkt (het laagste aantal sinds 2007), met het hoogste aantal op 13 oktober: 203 ex.

Strandleeuwerik

Leuk is de waarneming van een overvliegend ex op 11 april over Telpost Berkheide. Vanaf 30 september tot in november in totaal 7 overvliegende vogels.

Oeverwaluw

BH 11 | CD 5

Op 21 maart werd de eerste vogel gezien langs Telpost Berkheide. Aan het einde van het voorjaar bleef de teller hier steken op 935 ex, een nieuw jaarrecord. Tevens werd hier een nieuw dagrecord gevestigd op 23 april, met 277 ex. Met 16 nesten (in stuifkuilen!) scoorden Berkheide en de Coepelduynen erg goed dit jaar, maar volgens de inventariseerders was het broedresultaat nihil. Mogelijk is er ook gebroed op het voormalige vliegveld. De laatste van het jaar vloog op 14 september langs De Puinhoop.

Boerenwaluw

BH 2

Langs Telpost Savoy vloog op 9 maart de eerste van het jaar. De tellers op Telpost Berkheide kwamen dit voorjaar niet verder dan 2.818 ex. De soort broedt, met onbekende aantallen, in verschillende opstallen in het gebied rond het vliegveld. Tijdens de najaarstrek werden vanaf De Puinhoop 847 ex geteld op hun weg naar het zuiden. De vogel van 14 november over Lentevreugd was de laatste van het jaar.

Huiswaluw

LV 6

Lentevreugd leverde op 5 april de eerste Huiswaluw. De voorjaarstrek verliep verder vrij rustig, met 372 ex langs Telpost Berkheide. Behalve op de bekende plekken langs Lentevreugd werden van meer locaties dan ooit bewoonde nesten gemeld (Hotel Duinoord, Rijnsoever, Rijnsburg, Valkenburg, De Mient). Een verheugende ontwikkeling. In het najaar werden vanaf De Puinhoop 570 ex geturfd. De laatste waarneming: 5 ex over Lentevreugd op 9 oktober.

Roodstuitwaluw

Aantal gevallen: (<2000: 1); (>2000: 10); (2020: 1); totaal 12 gevallen (15 ex)

Voor het eerst sinds 2016 weer een geval. Op 21 april vloog 1 ex over het strand langs de Wassenaarse Slag en het noordelijk deel van Berkheide.

Cetti's Zanger

BH 14

Sinds dit jaar niet meer weg te denken uit Berkheide en het Valkenburgse Meer. Bij het meer was minimaal 1 territorium aanwezig, terwijl in Berkheide het aantal territoria 14 keer over de kop ging! In het najaar werden de eerste twee voor Lentevreugd gevonden. Hopelijk resulteert dit in de eerste territoria voor dit gebied in 2021.

Staartmees

BH 18 | CD 1

Verspreide broedvogel en jaarrond aanwezig door het hele gebied.

Roodkopklauwier, zeereep Coepelduynen, Katwijk aan Zee,
9 mei 2020 | GJSBERT TWIGT

Grauwe Klauwier ♀, zeereep Coepelduynen, Katwijk aan Zee,
21 mei 2020 | PETER VAN DUIJN

Strandleeuwerik, Telpost Berkheide, Wassenaar,
11 april 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Alpengierzwaluw, Over watertoren, Katwijk aan Zee,
6 april 2020 | GJSBERT TWIGT

Roodpootvalk, Telpost De Puinhoop, Coepelduynen,
Katwijk aan Zee, 9 mei 2020 | GJSBERT TWIGT

Zeearend, Rijnsoever, Katwijk aan Zee,
5 april 2020 | PETER VAN DUIN

'Kanaalkwikstaart' hybride Gele x Engelse Kwikstaart
(*M.f.flava* x *M.f.flavissima*) ♂ Binnenwatering, Katwijk aan Zee,
8 mei 2020 | MENNO VAN DUIJN

Griel, Berkheide, Wassenaar/Katwijk,
11 april 2020 | MENNO VAN DUIJN

Weinig echte trekwaarnemingen: op 19 maart werd de enige trekker over Telpost Berkheide gezien en op 8 oktober vlogen 12 ex over De Puinhoop. Tijdens de wintermaanden in groepjes tot 10-15 ex.

Humes Bladkoning

Aantal gevallen: (<2000: 3); (>2000: 5); (2020: 0); totaal 8 gevallen (9 ex)

Dit jaar werd een vogel gevonden in de Guytendel in de Coepelduynen, officieel net buiten ons gebied. De vogel werd ontdekt op 12 december en bleef de gehele maand aanwezig.

Bladkoning

Bijzonder is de voorjaarswaarneming van 31 maart in het dennenbos achter de koffietent in Berkheide. Dit betreft de tweede voorjaarswaarneming van deze soort in Katwijk, na de vogel van 1 mei 1995 in Berkheide. Vanaf 26 september werden de eerste najaarsgevallen gemeld. Beste plaatsen zijn het Ridderpark en Rijnsoever, waar op 5 en 6 november ook de laatste vogels werden gezien. Op 30 september werd het hoogste dagtotaal genoteerd: 13 ex!

Pallas' Boszanger

Aantal gevallen: (<2000: 5); (>2000: 2); (2020: 3); totaal 10 gevallen (10 ex)

Een ongekend najaar voor de soort, met maar liefst 3 gevallen. Op 17 en 18 oktober was 1 ex aanwezig achter de koffietent in Berkheide en 25 oktober leverde nog een vogel op in kavel 5A. Langs de Sportlaan zat op 5 november 1 ex. Van 11 tot 14 november werd 1 ex gezien in het Guytendel in de Coepelduynen, net buiten ons waarnemingsgebied. Daarnaast werden er nog eens 3 ex gezien buiten ons gebied.

Bruine Boszanger

Aantal gevallen: (<2000: 1); (>2000: 5); (2020: 17); totaal 23 gevallen (23 ex)

Ook voor deze *Phylloscopus* was het najaar van 2020 ongekend. Had Katwijk nog zes Bruine Boszanger in totaal tot 2020, dit najaar werden niet minder dan 17 ex waargenomen! Hiervan werden 4 ex niet gedocumenteerd met foto of geluidsopname en zijn 3 ex door één waarnemer gezien. De soort werd waargenomen van 28 september tot 21 december.

Fitis

BH 376 | LV 24 | CD 28

Op 25 maart zong de eerste Fitis in Berkheide. Het aantal territoria blijft voornamelijk redelijk stabiel. Het is de vraag wat de huidige kaalslag in Berkheide voor effect gaat hebben op het aantal territoria. De laatste werd waargenomen op 5 oktober in het dennenbos achter de koffietent.

Tjiftjaf

BH 220 | LV 12 | CD 5

Een enkele heeft overwinterd, onder andere in Katwijk aan den Rijn. Het gros arriveert arriveert pas vanaf begin maart. Nam weer iets toe in Berkheide.

Siberische Tjiftjaf

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 10); (2020: 4); totaal 12 gevallen (14 ex)

Op 19 maart werd een waarschijnlijke gefotografeerd op Lentevreugd. Van deze vogel werd het geluid niet gehoord. Van 5 tot 9 november werden zeker 4 ex waargenomen in Berkheide en afdoende gedocumenteerd. Op 21 december werd weer een goede kandidaat gefotografeerd, ditmaal in het Guytendel in de Coepelduynen, net buiten ons gebied.

Noordse Boszanger

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 0); (2020: 1); totaal 1 geval (1 ex)

Werd op 28 september gevonden op De Puinhoop. Het betreft een nieuwe soort voor ons waarnemingsgebied. De vogel was tot minstens 1 oktober aanwezig en trok heel veel belangstellenden.

Waterrietzanger

Aantal gevallen: (<2000: 1); (>2000: 28); (2020: 1); totaal 30 gevallen (30 ex)

Net als in 2019 ging Marijn Prins met de eer strijken door de enige Waterrietzanger van het jaar te vinden, op Lentevreugd, dit keer op 15 augustus.

Rietzanger

BH 8 | LV 36

Vanaf 4 april werden de eerste vogels gehoord. Lentevreugd is nog altijd het bolwerk voor deze soort. Hier werd ook de laatste van het jaar waargenomen, op 17 augustus.

Kleine Karekiet

BH 126 | LV 39 | CD 1

Met de eerste waarnemingen op 10 april in Berkheide was deze soort er vroeg bij dit jaar. Het aantal territoria in ons waarnemingsgebied blijft stabiel. De laatste van het jaar betrof een geringe vogel op De Puinhoop op 9 oktober.

Bosrietzanger

BH 19 | LV 15 | CD 3

Op 16 mei werd de eerste zingende vogel gehoord langs het Grote Meer in Berkheide. Vanaf eind mei tot half juni was een influx gaande, waarbij circa 50 ex werden waargenomen. De hoge aantallen vertaalden zich in een hoog aantal territoria op zowel Lentevreugd als in Berkheide en de Coepelduynen.

Orpheusspotvogel

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 0); (2020: 2); totaal 2 gevallen (2 ex)

Op 20 mei werd in de avond een zingende vogel aangetroffen op Lentevreugd, en deze werd tot zeker 27 mei waargenomen. Helaas was deze vogel net te vroeg weg, een paar dagen langer en er zou sprake zijn van een SOVON-territorium! Op 2 juni werd een zingende vogel waargenomen in de Dorendel in Berkheide. Het betreft een nieuwe soort voor ons waarnemingsgebied.

Spotvogel

BH 1 | LV 4

Op 12 mei zong de eerste vogel, in Berkheide Winning III. Verder werden zingende vogels waargenomen langs het Zwarte Pad en het Valkenburgse Meer. Lentevreugd ontpopte zich tot hofleverancier, met 6 zingende ex op 21 mei. Op 1 juni werd een raamslacht offer gevonden in Rijnsburg.

Sprinkhaanzanger

BH 25 | LV 14 | CD 2

Nabij de koffietent zong op 8 april de eerste vogel van het jaar. In Berkheide is de opmars in het aantal territoria sinds 2015 gestopt. Het is ook bij deze soort de vraag in hoeverre de huidige werkzaamheden in Berkheide voor komend jaar effect gaan hebben. Op 28 september werden de laatste twee vogels waargenomen in de zeereep van de Coepelduynen en Berkheide.

Snor

BH 1 | LV 1

Op 21 en 22 april zong een vogel bij het Valkenburgse Meer, van 23 april tot 29 mei was er een zingend ex op Lentevreugd en van 27 april tot 22 mei een zingende vogel in kavel III in Berkheide. Laatstgenoemde vogel leverde het eerste territorium ooit op voor Berkheide! De laatste waarnemingen waren op 10 en 14 augustus op Lentevreugd.

Zwartkop

BH 169 | LV 15 | CD 6

In de wintermaanden werden enkelingen gezien in de Zanderij, Rijnsoever, Valkenburg en op Lentevreugd. Vanaf 25 maart werden

Orpheusspotvogel, Lentevreugd, Wassenaar, 22 mei 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Orpheusspotvogel, Lentevreugd, Wassenaar,
21 mei 2020 | GIBSBERT TWIGT

Orpheusspotvogel, Lentevreugd, Wassenaar,
21 mei 2020 | THIJS SCHIPPER

de eerste zingende vogels gehoord. In de Coepelduynen en op Lentevreugd nam het aantal territoria licht toe. De piek tijdens de najaarstrek lag in september-begin oktober.

Tuinfluitier

BH 63 | LV 12

Eerste waarneming was op 11 april (vroeg!) en de laatste waarneming op 9 oktober. In Berkheide en op Lentevreugd is de soort nog steeds aan een opmars bezig.

Sperwergasmus

Aantal gevallen: (<2000: 6); (>2000: 18); (2020: 3); totaal 27 gevallen (27 ex)

Met drie waargenomen ex is 2020 een goed jaar te noemen. Alle vogels zaten op of nabij De Puinhoop, op 19 augustus, 18 september en 28-29 september.

Braamsluiper

BH 110 | LV 9 | CD 19

De eerste van het jaar zong op 7 april in het Vlaggeduin. In het duingebied is nog steeds sprake van een opwaartse trend. Op 2 oktober werd de laatste vogel van het jaar gezien achter de koffietent in Berkheide, waarbij het hier mogelijk de ondersoort 'blythi' betrof.

Westelijke Orpheusgrasmus

Op 18 oktober vond Casper Zuyderduyn deze zeer zeldzame dwaalgast in de Coepelduynen, helaas net buiten ons waarnemingsgebied. Indien aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) betreft dit pas de tweede Westelijke Orpheusgrasmus voor Nederland! (zie pagina 46, Uitgelicht).

Grasmus

BH 382 | LV 40 | CD 55

Op 7 april zong de eerste op Lentevreugd. Het aantal territoria in de duingebieden nam toe met 10 in de Coepelduynen en met 9 in Berkheide. Op 2 oktober werden de laatste gezien in de Coepelduynen.

Vuurgoudhaan

CD 1

Werd in 2020 vaak opgemerkt (377 waarnemingen). Ze duiken op in allerlei soorten groen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Een zingend ex binnen de datumgrenzen was voldoende voor een territorium in de Coepelduynen.

Goudhaan

CD 1

Ook deze soort werd in 2020 vaak gezien, en net als bij de Vuurgoudhaan ligt het zwaartepunt in het najaar. Verspreid over het gebied werden wat grotere groepen gezien, zoals een groep van 50 ex op 16 oktober in de Coepelduynen. Op 18 oktober zaten mogelijk enkele honderden ex in het dennenbos achter de koffietent. Na de piek in oktober namen de aantallen weer sterk af. In de Coepelduynen was een zingend ex binnen de datumgrenzen genoeg voor een territorium.

Winterkoning

BH 161 | LV 9 | CD 1

Algemene standvogel in ons waarnemingsgebied. De soort lijkt zich goed te handhaven en qua aantallen territoria lijkt de soort stabiel. In de Coepelduynen een opvallend schaarse broedvogel!

Boomklever

BH 3

Ook in 2020 weer aanwezig op de bekende locaties in de binnenduynrandbossen. Vrijwel alle waarnemingen komen uit Panbos en Rijksdorp. Erg leuk is de waarneming van een overvliegend ex over

Telpost Berkheide op 26 maart. Op 29 oktober werd er eentje opgemerkt in Rijnsoever.

Boomkruiper

BH 27 | CD 1

Vrij algemene standvogel. Een van de zeer weinige soorten die nooit over een van de telposten is waargenomen. Tijdens de totaal telling in december werden 13 ex geteld in heel Berkheide.

Roze Spreeuw

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 5); (2020: 2); totaal 7 gevallen (7 ex)

In west-Europa was dit jaar een ware influx gaande en ook wij pakten een graantje daarvan mee, met een eerste zomer man die op 3 juni in Berkheide werd gevonden. Op 10 november werd een juvéniel in een groep langstreckende Spreeuwen opgemerkt.

Spreeuw

BH 7 | LV 2

Van buiten de geïnventariseerde gebieden geen broedaantallen bekend. De sterke najaarstrek begint half oktober en stopt half november. Beste dagen op De Puinhoop: 13 oktober (45.500 ex), 27 oktober (44.450 ex), 1 november (54.490 ex) en 5 november (37.870 ex).

Beflijster

Een mannetje beet het spits af op 25 maart bij Telpost Berkheide. Hierna passeerden nog 261 ex deze telpost. Ook de Vrieze Wei in Berkheide is traditioneel een goede plek om deze soort te zien in het voorjaar. In het najaar werden nog enkele ex bij De Puinhoop en verspreid in Berkheide gezien. De laatste waarneming betrof 1 ex over Lentevreugd op 18 oktober.

Merel

BH 166 | LV 16 | CD 13

Sinds 2018 lopen de aantallen broedparen wat terug, mogelijk als gevolg van het Usutu-virus. Voorjaarstrek werd nauwelijks waargenomen; slechts 8 ex passeerden Telpost Berkheide. Over De Puinhoop werden 214 ex opgemerkt, met een maximum aantal van 57 ex op 8 november.

Kramsvogel

In de wintermaanden in kleine aantallen, met de meeste waarnemingen uit de duinen. De laatste waarneming van het voorjaar werd gedaan op 27 april op Lentevreugd. De eerste vogel van het najaar zat op 1 september wederom op Lentevreugd. Eigenlijk maar twee goede trekdagen in het najaar: 1 en 5 november, met op beide dagen circa 6.000 ex.

Koperwiek

Laatste waarneming van het voorjaar was van een vogel op 18 april over Telpost Berkheide. De eerste van het najaar vloog op 23 september over De Puinhoop. Ook van deze soort maar twee echte trekdagen: topdag 13 oktober (210.000 ex) en 1 november (16.850 ex), uiteraard over De Puinhoop.

Zanglijster

BH 50 | LV 6 | CD 2

Waargenomen in alle maanden van het jaar, en broedvogel binnen en buiten de bebouwde kom. Doortrekker in voor- en najaar. Beste trekdag: op 30 september vlogen 1.350 ex over De puinhoop. In het voorjaar liggen de aantallen veel lager.

Grote Lijster

BH 4 | LV 1

Broedvogel en doortrekker. Het aantal territoria neemt toe in Berk-

Oeverzwaluw, Berkheide, Wassenaar, 27 mei 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Oeverzwaluw, Berkheide, Wassenaar, 16 mei 2020 | THIJS SCHIPPER

heide. Tijdens de voor- en najaarstrek geen opvallende aantallen over de telposten en ook nauwelijks vogels ter plaatse.

Grauwe Vliegenvanger

BH 1 | LV 2

Een vroeg ex zat op 19 april op de Vrieze Wei in Berkheide. Sinds 2014 is Telpost Berkheide een goed punt om deze soort te zien. Dit voorjaar werden hier in totaal 39 ex geteld. In het Heerenschoolbos zat een broedverdacht paartje. Laatste: 11 oktober in Rijnsburg.

Roodborst

BH 63 | LV 3 | CD 6

De soort is een vrij schaarse broedvogel, onder andere in de duinen maar ook in parken en tuinen in de bebouwde kom. Tijdens de wintertotaaltellingen is de soort altijd goed aanwezig in Berkheide. De maand oktober scoort vrijwel altijd het beste (216 ex). November en december waren goed voor respectievelijk 125 ex en 75 ex.

Blauwborst

BH 28 | LV 8 | CD 1

De eerste werden op 15 maart gezien. In Berkheide en op Lentevreugd is de soort nog steeds aan een opmars bezig (5 april 13 ex op Lentevreugd!), terwijl de teller in de Coepelduynen op 1 territorium bleef steken. Ook de rietkraag rond het Valkenburgse Meer herbergt enkele territoria. Op 13 september werd de laatste gemeld.

Nachtegaal

BH 227 | LV 4 | CD 30

De eerste zingende vogels werden op 6 april waargenomen op de Vrieze Wei in Berkheide. Hier bleef het aantal territoria stabiel. In de Coepelduynen is een lichte toename waarneembaar, en Lentevreugd lijkt eindelijk ook een vast honk te worden. De laatste waarneming was op 15 september.

Blauwstaart

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 1); (2020: 1); totaal 2 gevallen (2 ex)

Op 18 oktober kwam op dezelfde plek achter de koffietent als waar eerder de Kleine Vliegenvanger werd ontdekt een Blauwstaart tevoorschijn. Het betreft hier het tweede geval binnen ons gebied.

Bonte Vliegenvanger

Voorjaarswaarnemingen ontbraken opvallend genoeg. Vanaf 11 augustus werden de eerste najaarstrekkers waargenomen, met in totaal circa 15 ex tot en met 12 oktober.

Kleine Vliegenvanger

Aantal gevallen: (<2000: 3); (>2000: 3); (2020: 1); totaal 7 gevallen (7 ex)

Een prachtig adult mannetje werd op 17 oktober ontdekt achter de koffietent in Berkheide, en werd ook de volgende dag nog waargenomen, toen door zeker honderd vogelaars. De voorlaatste waarneming bij ons was alweer twaalf jaar geleden.

Zwarte Roodstaart

Op 19 maart zat de eerste vogel te zingen langs de zuid-Boulevard. Aannemelijk is dat op deze locatie en op het Zeehospitium-terrein is gebroed. Opvallend is de waarneming van 3 ex in het Vlaggenduin op 28 maart. Ondanks waarnemingen van een zingend mannetje nabij de Watertoren op 25 maart en 6 april is hier geen territorium genoteerd. Verder zongen mannetjes in Valkenburg, Frederiksoord, 't Heen, de Jachthaven, de Binnenwatering en in De Mient.

Gekraagde Roodstaart

BH 60 | LV 2

De eerste van het jaar zong op 6 april langs het Grote Meer in Berkheide. Het aantal territoria in Berkheide nam voor het eerst sinds

2017 weer toe. Territoria ontbraken in de Coepelduynen, maar Lentevreugd snoepte er één bij. Het laatste ex zat op 26 oktober langs het Zwarte Pad.

Paapje

Verspreid over het voorjaar werden op verschillende locaties circa 12 ex waargenomen, met de eerste waarneming op 20 april. Vanaf 10 augustus kondigden de eerste jonge vogels zich aan. Het hoogste groepsaantal betrof 4 ex, op zowel Lentevreugd als 's-Graven-dijk. In de Coepelduynen zat op 9 oktober het laatste ex.

Roodborsttapuit

BH 96 | LV 16 | CD 22

Karaktervogel van onze duinen, die in Berkheide en op Lentevreugd nog weer is toegenomen. Vroege voorjaarsgast, maar op Lentevreugd werd overwinterd door 1-2 ex. Aan het eind van 2020 waren nog vogels aanwezig in de Coepelduynen, Lentevreugd en de Mient/Kooltuin.

Tapuit

De eerste diende zich aan op 22 maart, in de Coepelduynen. Telpost Berkheide leverde 40 langstreckende ex op in het voorjaar. Maximale groepsgrootte van vogels ter plaatse 24 ex (23 april). Tot 17 juni werden nog vogels waargenomen in Berkheide en de Coepelduynen, maar helaas konden geen broedgevallen vastgesteld worden. Najaarstrek vanaf 5 augustus. Het laatste ex zat op 14 oktober in Berkheide.

Bonte Tapuit

Op 23 november werd een onvolwassen mannetje gefotografeerd in het uiterste noorden van de Coepelduynen, ook weer net buiten ons gebied. Dit betreft de tweede Bonte Tapuit in de regio, na een onvolwassen vrouwtje in de tuin van Savoy in 1992. Deze vogel was destijds aanwezig van 31 oktober tot 4 november en betrof pas het derde geval voor Nederland. Indien aanvaard betreft de vogel van de Coepelduynen het 30ste geval voor Nederland; zo snel kan het gaan.

Waterspreeuw

Aantal gevallen: (<2000: 4); (>2000: 0); (2020: 1); totaal 5 gevallen (5 ex)

In de namiddag van 4 november werd in de Zwaai kom een Waterspreeuw gefotografeerd door een toevallige passant. De daaropvolgende massatwitch leverde helaas niets op.

Huismus

BH 27 | LV 2

Algemene broedvogel in de bebouwde kom en een aantal 'buitenlocaties'. In Berkheide broedt de soort onder andere op camping De Zuidduinen, de manege langs de Wassenaarse Slag en bij enkele strandpaviljoens. Het lijkt er op dat de Zanderij eindelijk veroverd gaat worden, gezien de toename van de waarnemingen in deze woonwijk, vooral waar gevoerd wordt. In de wintermaanden regelmatig groepen van enkele tientallen vogels. Hoogste aantal betrof 65 ex op 29 juli voor het Natuurcentrum op de Boulevard.

Ringmus

De meeste waarnemingen hebben betrekking op overvliegende vogels in voor- en najaar. De laatste vogel van het voorjaar werd gezien op 21 mei in Berkheide. In juni, juli en augustus waren er geen waarnemingen. Op 14 september vloog de eerste vogel van het najaar over De Puinhoop. Het hoogste aantal betrof hier 26 ex, op 23 oktober. In de wintermaanden een aantal waarnemingen van enkele vogels in de bebouwde kom.

Heggenmus

BH 270 | LV 21 | CD 61

Zeer stabiel als broedvogel in de geïnventariseerde gebieden en als

Roze Spreeuw, Zeereep Berkheide, Katwijk/Wassenaar, 3 juni 2020 | GIJSBERT TWIGT

Roze Spreeuw, Zeereep Berkheide, Katwijk/Wassenaar, 3 juni 2020 | JOOST VAN DER SLUIJS

Koekoek met ei van een **Graspieper**, Lentevreugd, Wassenaar, 21 mei 2020 | MARIJN PRINS

Koekoek onvolwassen, Lentevreugd, Wassenaar, 4 augustus 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

jaarovogel. De voorjaars trek was maar heel bescheiden. Tijdens de najaars trek, vanaf half augustus, veel prominenter aanwezig. Beste dag was 14 september: 48 ex over De Puinhoop.

Engelse Kwikstaart

Opvallend veel waargenomen in het voorjaar, vanaf 6 april tot en met 29 mei, met onder meer in totaal 35 ex langs Telpost Berkheide. De Binnenwatering was hofleverancier, met maar liefst 18 foeragerende ex op 8 mei. Het laatste ex van het jaar (een mannetje, en enige najaarsgeval) vloog op 16 september richting zuid over Berkheide. In Limosa 3 van 2020 schrijven Peter Spierenburg en Jelle van Dijk over het lot van de Engelse Kwikstaart in onze Bollenstreek. Er zijn nog maar 3-7 broedpaartjes, ongeveer de helft van het totaal in heel Nederland. Op wereldschaal gezien is deze soort (een voormalige Katwijkse broedvogel) volgens de auteurs de meest bedreigde Nederlandse broedvogel.

Gele Kwikstaart

Vanaf 4 april druppelden de eerste vogels binnen. De tellers op Telpost Berkheide noteerden in het voorjaar 419 ex, plus nog eens 1.304 ongedetermineerde 'gele kwikstaarten'. De Binnenwatering en Lentevreugd zijn altijd goede plekken om foeragerende vogels te zien, tot maximaal circa 50 ex. Langs De Puinhoop werden tot begin oktober 324 ongedetermineerde 'gele kwikken' geteld.

Balkankwikstaart

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 1); (2020: 1); totaal 2 gevallen (2 ex)

De derde aanvaarde Balkankwikstaart voor Nederland werd, net als de tweedel, ontdekt op Lentevreugd, op 22 april. Op 1 juni werd bij De Puinhoop ook een goede kandidaat Balkankwikstaart waargenomen en gefotografeerd, maar door het ontbreken van een geluidsopname wordt deze waarschijnlijk niet aanvaard.

Noordse Kwikstaart

De eerste 'thunbergi' zat op 22 april in de Binnenwatering. Het hoogste dagtotaal was 10 ex, op 9 mei langs Telpost Berkheide. De vogel van 15 september langs De Puinhoop is een zeldzame najaarswaarneming.

Grote Gele Kwikstaart

In de wintermaanden mogelijk 5-10 overwinteraars verspreid over het hele gebied. Voorjaars trek vanaf maart tot eind mei, met maximaal 5 ex per dag. Zelfs op 24 juni gingen nog 2 ex naar noord. Vanaf begin juli weer terugtrek. Over De Puinhoop dit najaar veel algemener dan de Witte Kwikstaart, met als beste dag 2 oktober, met 38 ex.

Rouwkwikstaart

Telpost Berkheide leverde op 27 februari het eerste langstreckende mannetje op. Vogels aan de grond (1-3 ex) werden vooral waargenomen op Lentevreugd, in de Binnenwatering en op en rond het voormalig vliegveld, tot en met 16 mei. In De Mient zat vanaf eind november tot begin december een mannetje.

Witte Kwikstaart

BH 6 | LV 2

Enkele overwinteraars, verspreid over het gebied. Trekwaarnemingen van februari tot in mei, met als beste dag 14 maart, met 98 ex naar noord. Ook regelmatig foeragerende groepjes, tot 40 ex, op met name Lentevreugd en rond het vliegveld. Najaars trek onopvallend. Na oktober dalen de aantallen pijlsnel, maar op 5 december zaten er toch nog 45 ex in de Mient.

Grote Pieper

Op 18 april vloog een vogel over Berkheide. Tussen 23 september en 6 november werden 9 overtrekkende ex waargenomen.

Blauwstaart, Berkheide, Wassenaar,
18 oktober 2020 | JACCO VAN BEELEN

Blauwstaart in Berkheide

| JACCO VAN BEELEN & GIJSBERT TWIGT

Op 17 oktober 2020 ontdekte Albert Molenaar een mooie adulte man Kleine Vliegenvanger nabij de koffietent in Berkheide. Ik (JvB) zat op dat moment op de Maasvlakte en besloot om snel terug te racen richting Berkheide voor deze lifer voor mij. Gelukkig waren er nog vogelaars aanwezig en kon ik wat foto's nemen. Ontevreden over de kwaliteit van de foto's van dit mooie mannetje besloot ik de volgende dag rond zonsopgang weer een poging te wagen. Al snel ontdekte ik de vogel weer. En toen ik mijn gemaakte foto's terugkeek bleek ik ook een Blauwstaart te hebben gefotografeerd! De rest van de dag liet de Blauwstaart zich helaas niet vaak meer zien en was dus maar voor enkele waarnemers weggelegd.

Het broedgebied van de Blauwstaart strekt zich uit vanaf Finland oostwaarts tot aan Japan. Het broedbiotoop bestaat grotendeels uit taigabos en struwelen zoals Dwergberk. De soort overwintert in Zuidoost-Azië. De laatste jaren neemt het aantal territoria sterk toe in met name Finland. In 2020 werden hier 730 zingende mannetjes geteld tegenover 140 in 2019 (Birdguides, 2020). Dat lijkt een logische verklaring voor de toename van het aantal waarnemingen in Nederland. Waren er tot en met 2019 in totaal 32 aanvaarde gevallen, in 2020 kwam daar niet minder dan 14 gevallen bij! De meeste waarnemingen zijn in de periode eind september-eind oktober, met enkele uitschieters tot eind november. In 2007 overwinterde een jong mannetje van 3 januari tot en met 23 februari in Zandvoort (Dutchavifauna, 2021). De Blauwstaart in Berkheide van 18 oktober 2020 betreft het derde geval in het waarnemingsgebied van Katwijk. Het eerste geval betrof een vogel in de Coepelduynen tussen Katwijk en Noordwijk op 10 april 2015. De tweede vogel zat in Panbos (de binnenduinrand van Berkheide) op 5 en 6 december 2016. Deze gevallen betreffen vooralsnog de enige april- en decemberwaarnemingen van de Blauwstaart in Nederland (Dutchavifauna, 2021).

Bronnen:

Birdguides (september 2020). Record year for Red-flanked Bluetail in Finland. https://www.birdguides.com/news/record-year-for-red-flanked-bluetail-in-finland/?utm_source=newsletter
www.dutchavifauna.nl

Zwartbuikwaterspreeuw, Zwaaiikom, Katwijk aan Zee
4 november 2020 | SILVIA DUBBELAAR

Waterspreeuw in de Zwaaiikom

| ARJAN VAN EGMOND

Een wel heel opvallende waarneming dit jaar werd gedaan in de namiddag van 4 november 2020. Silvia Dubbelaar zag die middag heel toevallig in de Zwaaiikom een voor haar onbekende vogel op de kant zitten. „Hij bleef me lang bekijken, zodat ik de tijd kreeg om m'n mobiel uit m'n rugzak te vissen”, schrijft ze. Niet alleen wist Silvia de vogel herkenbaar op de foto te zetten, ook voerde ze de waarneming - met aanvankelijk nog de status 'onzeker' - in op waarneming.nl. Waar uiteraard heel snel de reactie kwam dat het 'onzeker' er wel af kon en dat zij een heuse Waterspreeuw op de foto had gezet. Een grote zeldzaamheid in Katwijk en omstreken! Helaas kwam de waarneming pas een dag later door en toen kon de vogel, ondanks een grote zoektocht langs de Zwaaiikom, het Prins Hendrikkanaal en de omgeving van de Jachthaven, niet meer worden teruggevonden.

Dit betrof pas de vijfde waarneming van deze soort binnen ons waarnemingsgebied. Het vorige geval dateerde alweer van ruim 15 jaar geleden (in november 1995 verbleef een vogel bijna twee weken bij een dammetje in winning III in Berkheide). Een overzicht van alle gevallen binnen ons waarnemingsgebied volgt hieronder. Daaruit blijkt dat de waarneming van Silvia heel goed past in het rijtje, waarin vrijwel alle waarnemingen uit de periode eind oktober-november komen, met de april-waarneming als uitzondering op de regel.

Alle gevallen hebben betrekking op de (noordelijke) ondersoort *cinclus*, ook wel Zwartbuikwaterspreeuw genoemd. Deze ondersoort broedt in Scandinavië en Oost-Europa. Jaarlijks overwinteren enkele vogels in Nederland. Met name de kanaaltjes in de Amsterdamse Waterleidingen zijn bij deze soort populair, en met enige regelmaat (niet jaarlijks) overwintert hier een exemplaar.

De Roodbuikwaterspreeuw, ondersoort *aquaticus*, is een onregelmatige broedvogel in Zuid-Limburg (0-1 paar), met 2020 als uitschieter, met maar liefst drie broedgevallen.

4 november 2020, Katwijk aan Zee
13 t/m 26 november 1995, Berkheide
13 t/m 14 november 1988, Berkheide
29 t/m 30 oktober 1986, Berkheide
9 t/m 10 april 1966, Berkheide

Duinpieper

Tussen 19 augustus en 2 oktober werden 5 overtrekkende ex gemeld.

Graspieper

BH 58 | LV 57 | CD 31

Waarnemingen gaan het hele jaar door, met enkele tientallen in de winter en in maart een combinatie van zingende vogels en honderden overtrekkers. Hoogtepunt van de voorjaarstrek lag in april. Beste dag: 23 april, met 2.412 ex naar noord. Najaarstrek vanaf half september. Beste dag: 2 oktober, met 2.020 ex naar zuid, waarna aantallen snel zakken. Nauwelijks buiten de duinen broedend, alleen op en rond het vliegveld wellicht enkele paartjes en in de zeereep voor de Boulevard.

Boompieper

BH 26

De eerste van het jaar zong op 28 maart in Berkheide. Eind april ging het los langs Telpost Berkheide, met op 22 april een nieuw dagrecord met 85 ex. Een dag later werd dit record verbeterd tot maar liefst 110 ex. Uiteindelijk werden dit voorjaar 446 ex genoteerd langs de telpost, een jaarrecord. De Puinhoop scoorde in het najaar gemiddeld, met in totaal 83 langstrekkende vogels, de laatste op 13 oktober.

Siberische Boompieper

Aantal gevallen: (<2000: 0); (>2000: 5); (2020: 3); totaal 8 gevallen (8 ex)

Drie waarnemingen dit jaar: een roepend ex op 16 oktober bij De Puinhoop en op 23 oktober twee keer 1 ex over De Puinhoop. Alle drie de vogels zijn gedocumenteerd met geluidsopnamen, een luxe!

Roodkeelpieper

Overtrekkende vogels werden waargenomen op 30 september en op 4, 13 en 17 oktober.

Waterpieper

In de winterperiode trokken de plasjes bij Lentevreugd (max 8 ex op 15 december) en bij het vliegveld (max 3 ex op 22 maart) overwinterende vogels aan, tot en met 10 april en weer vanaf 22 oktober. Op 24 oktober vloog 1 ex over Berkheide en 1 ex over De Puinhoop, waar op 27 oktober nog 3 ex en op 1 en 9 november 1 ex werden waargenomen.

Oeverpieper

Op 10 april vloog een ex over Telpost Berkheide. In het najaar regelmatig 1 tot 4 ex over de telpost(en). Pleisterende vogels: van 23 tot 29 september 2 ex in de Binnenwatering en op 2 en 15 oktober 1 ex in de Buitenwatering.

Vink

BH 199 | LV 5 | CD 5

Steeds algemener als broedvogel en wintergast in het hele gebied. Beste trekdag was 1 november, met minimaal 33.100 ex over De Puinhoop. De piek was twee weken later dan de voorgaande jaren (zie ook Rietgors).

Keep

Oktober blijft de maand, al blijft het lastig ze in de grote stroom van Vinken te onderscheiden. Toch werden op 23 oktober 2.260 ex genoteerd (10 procent van het aantal Vinken die dag). De stroom Kepen begon opvallend genoeg juist een week vroeger dan voorgaande jaren.

Appelvink

BH 1

De soort is de laatste tien jaar weliswaar een vaste broedvogel geworden, maar het aantal blijft meestal steken op 1. Wie echter in

Ransuil onvolwassen, Salem, Katwijk aan Zee,
14 juni 2020 | ARNOLD MEIJER

Dwergarend, Vrieze Wei, Berkheide, Katwijk aan Zee,
12 juni 2020 | JACQUES VAN GOEVDEN

Roerdomp, Berkheide, Katwijk, 1 juni 2020 | GIJSBERT TWIGT

Bonte Kraai en Zilvermeeuw, strand Berkheide, Wassenaar, 6 december 2020 | MARIJN PRINS

Grauwe Vliegenvanger samen met een Draaihals, Berkheide, Wassenaar / Katwijk, 2 september 2020 | GIJSBERT TWIGT

Velduil, Coepelduynen, Katwijk / Noordwijk, 21 augustus 2020 | WIJNDELDT BOELEMA

Lepelaars, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee, 20 september 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Pallas' Boscanger, Guytendel, Coepelduynen, Noordwijk,
11 november 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

mei op Telpost Berkheide staat is vrijwel zeker van een Appelvink. Op 9 mei werden hier zelfs 15 overvliegende ex waargenomen, de beste dag van het jaar.

Goudvink

BH 2

Stiekeme broedvogel van Berkheide. In het voorjaar werd een paar-tje meerdere malen opgemerkt in de omgeving van het Grote Meer. Van De Puinhoop werd slechts een handvol overtrekkende ex gemeld.

Groenling

BH 24 | LV 12 | CD 1

Het broedbestand lijkt zich in het hele gebied gunstig te ontwik-

kelen. Een bekend beeld zijn de Groenlingen op de Rimpelroos op De Puinhoop, met maximaal 20 ex (op 30 september). Hier vlogen op 3 november ook 56 ex richting zuid.

Kneu

BH 76 | LV 27 | CD 29

Gelijk aan de landelijke trend lijkt de Kneu de laatste jaren weer in de lift te zitten. Beste trekdag was 5 april, met 310 ex over Telpost Berkheide. Na het broedseizoen in groepen, zoals op het Wantveld. Op 28 september was deze groep 80 ex sterk. Ook het braakliggende terrein in De Mient was in trek, met 50 ex op 19 september.

Grote Barmsijs

Op 17 mei vloog 1 ex roepend over Berkheide. In het najaar werden 20 ex waargenomen vanaf de telposten.

Kleine Barmsijs

De enige waarneming in het voorjaar was op 2 april: 5 ex achter de Koffietent. In het najaar regelmatig enkele vogels over en op de telpost(en), en 4 ex waren aanwezig op en rond De Puinhoop van 21 tot 30 september.

Kruisbek

Eind mei en begin juni werden er Kruisbekken rondom Telpost Berkheide opgemerkt. Op 29 mei zaten er 25 ex ter plaatse en vlogen 77 ex over. Het is niet bekend of er in onze regio gebroed is.

Putter

BH 16 | LV 11 | CD 2

Het aantal waarnemingen van Putters is, gelijk aan de landelijke ontwikkeling, zowel tijdens als buiten het broedseizoen verdub-

Kleine Barmsijs, telpost De Puinhoop, Coepelduynen,
Katwijk aan Zee, 3 november 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Rode Wouw, zeereep Coepelduynen, Katwijk aan Zee, 2 oktober 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Noordse Boszanger, Telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
28 september 2020 | JACCO VAN BEELEN

Noordse Boszanger op de Puinhoop

| JACCO VAN BEELEN & GIJSBERT TWIGT

Op 28 september 2020 ging ik (JvB) aan het eind van de middag naar De Puinhoop, waar een door Gijsbert Twigt ontdekte Sperwergrasmus zat, nog een lifer voor mij. René van Rossum bleek al aanwezig en samen zagen we de vogel aan de oostkant, helaas net te kort om een foto te kunnen maken. René ging naar huis en ik besloot om nog één poging te wagen.

Dit keer stond ik bovenop De Puinhoop, maar van de Sperwergrasmus helaas geen spoor meer. Net voordat ik naar huis wilde gaan viel mijn oog op een Phylloscopus die mij niet aan Fitis of Tjiftjaf deed denken. Snel maakte ik wat foto's van de vogel, waarna ook ik naar huis ging. Thuisgekomen, uploadde ik de foto's van de fhylo op waarneming.nl. Tot mijn verrassing gaf waarneming.nl aan dat het met 100 procent zekerheid een Noordse Boszanger betrof! Ik nam direct contact op met René, die aangaf dat het een nieuwe soort voor Katwijk was en zelfs nog een nieuwe soort voor hemzelf in Nederland. René verspreidde het nieuws via de lokale appgroep, waarna binnen korte tijd veel vogelaars in de stromende regen arriveerden. Na een lang half uur wachten werd de vogel teruggevonden onderaan de oostkant van de Puinhoop. Hier werd de vogel tot het donker gezien. De volgende dag werd de Noordse Boszanger gelukkig weer teruggevonden, maar bleek erg vliegerig. Soms was de vogel uren achtereen zoek. Uiteindelijk bleken de bosjes langs het fietspad ten westen van de Puinhoop de favoriete stek van de vogel. Die bleef hier tot 1 oktober en liet zich regelmatig geweldig mooi zien, soms zelfs tot op een paar meter afstand! Ook werd de roep gehoord en opgenomen.

De Noordse Boszanger broedt van Lapland oost door noord-Siberië tot in Alaska en overwintert in de Filipijnen, Indonesië en Indochina. De Katwijkse Noordse Boszanger betreft het 30ste geval voor Nederland en het eerste sinds 2017. Tevens is het de derde waarneming voor Zuid-Holland en een nieuwe soort voor Katwijk (Dutchavifauna, 2021).

Bronnen:

www.Dutchavifauna.nl

beld ten opzichte van 15 jaar geleden. Enkele grotere groepen: 55 ex bij Lentevreugd op 16 januari, 50 ex op Lentevreugd op 20 augustus, 65 ex in De Mient op 26 augustus en 40 ex op Lentevreugd op 31 oktober. Trekwaarnemingen vooral in april en vanaf eind oktober tot half november.

Europese Kanarie

In het voorjaar werden 7 ex waargenomen en in het najaar 10 ex. Slechts eentje daarvan was ter plaatse: op 10 november op De Puinhoop.

Sijs

Aantallen waren bij lange na niet zo spectaculair als in 2019. Het leeuwendeel van de waarnemingen is van overvliegende vogels. Alleen van de Mient, Lentevreugd en het Valkenburgse Meer werden enkele tientallen ex ter plaatse gemeld. In elke maand werden overtrekkende vogels gezien. Oktober was de beste maand, met als beste dag 23 oktober, met 816 ex.

IJsgors

Een goed (broed)jaar, met vijf keer zoveel waarnemingen als de voorgaande vijf jaar. Op 30 maart was een adulte man kort ter plaatse in de Coepelduynen. In het najaar werden zo'n 70 ex geteld, met op 23 oktober 6 ex over De Puinhoop.

Sneuwgors

In het eerste half jaar werden slechts 3 ex en in het najaar 28 ex gemeld. Grootste groepje, van 6 ex, trok voorbij (over zee) op 22 oktober.

Grauwe Gors

Aantal gevallen: (<2000: 1); (>2000: 1); (2020: 2); totaal 4 gevallen (4 ex)

Na elf blanco jaren nu maar liefst twee Grauwe Gorzen! Op 24 april verplaatste een vogel zich al zingend door Berkheide, en op 17 oktober werd het geluid van een overtrekkende vogel opgenomen en gefotografeerd, zie pagina 48. Dit betroffen pas het derde en vierde geval binnen ons waarnemingsgebied.

Geelgors

In totaal 16 ex overtrekkend, en geen vogels ter plaatse dit jaar.

Witkopgors

Aantal gevallen: (<2000: 1); (>2000: 0); (2020: 1); totaal 2 gevallen (2 ex)

Elke rare over De Puinhoop trekkende gors of pieper fotograferen loont. Op 6 november bleek een eerste winter mannetje Witkopgors op de gevoelige plaat te staan! Het gaat hier om het tweede geval voor ons gebied.

Ortolaan

Slechts een waarneming en wel op 1 juni: 1 ex over Telpost Berkheide.

Dwerggors

Aantal gevallen: (<2000: 4); (>2000: 12); (2020: 1); totaal 17 gevallen (21 ex)

Op 9 november werd een Dwerggors gefotografeerd in een niet vrij toegankelijk volkstuintje aan De Mient.

Rietgors

BH 21 | LV 25

In grote lijnen als voorgaande drie jaar. Houdt buiten de duinen als broedvogel alleen stand langs het Valkenburgse Meer. Hoogste aantal trekkers op 23 oktober, met 113 ex over De Puinhoop. Gemiddelde doortrektijd lag twee weken later dan de voorgaande jaren, mogelijk door de hogere gemiddelde temperatuur dit najaar. Aan het eind van het jaar nog een tiental vogels aanwezig in De Mient en Lentevreugd.

Noordse Boszanger, Coepelduynen, Katwijk aan Zee,
29 september 2020 | GIJSBERT TWIGT

Noordse Boszanger,
Telpost De Puinhoop, Coepelduynen, Katwijk aan Zee,
29 september 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Noordse Boszanger,
Coepelduynen, Katwijk aan Zee,
30 september 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Westelijke Orpheusgrasmus, Coepelduynen, Noordwijk,
18 oktober 2020 | CASPER ZUYDERDUYN

Westelijke Orpheusgrasmus in de Coepelduynen

| CASPER ZUYDERDUYN

Op 18 oktober 2020 maakte ik mijn vaste wekelijkse najaarsrondje in de Coepelduynen. Met uitzondering misschien van een Blijster was het weinig opzienbarend met vogels die ochtend. Dat veranderde toen ik boven in een Vlier een 'late Braamsluiper' zag zitten. Ik kwam tot dit oordeel omdat het formaat van de vogel bij de eerste indruk niet als fors opviel; meer een Braamsluiper- dan een Sperwergasmusformaat. Gezien het late tijdstip voor een Braamsluiper besloot ik, alvorens de vogel beter te bekijken, eerst wat bewijsplaatjes te maken. De kans dat het om een andere ondersoort dan onze nominaat zou gaan was immers groot. Helaas kreeg ik daarna niet meer de kans om de vogel in de kijker te krijgen. Van de vogel ontbrak nadat ik foto's had gemaakt ieder spoor!

Dit alles speelde zich af in enkele tientallen seconden. De foto's waren gelukkig redelijk goed gelukt. Op de display van mijn camera viel mij de wat forse snavel en de donkergrijze kop op, waardoor ik even dacht aan de Braamsluiper-ondersoort *althaea*. Voor de ondersoorten *halimodendri* en *blythii* vond ik de vogel veel te donker.

Kort na de ontdekking heb ik de foto's verspreid over de BC Katwijk appgroep, waar Wouter Halfwerk de knappe suggestie deed 'waarom het geen 'Orpheusgrasmus' zou kunnen zijn'. De bijgevoegde foto's lieten inderdaad kenmerken zien die in die richting wezen: een forse snavelbasis en een vrij sterk gebogen culmen. Voor het oog was een opvallende scherp afgetekende wenkbrauwstreep zichtbaar. Sommige Braamsluipeers in het najaar vertonen ook wit voor het oog, maar nooit zo scherp afgetekend. Bovendien hebben Braamsluipeers vrijwel altijd een half wit ringetje onder het oog. Het formaat kan door de korte waarnemingstijd door mij verkeerd zijn ingeschat.

De determinatie als 'Orpheusgrasmus' is niet meer genoeg, want tegenwoordig worden de Westelijke en de Oostelijke Orpheusgrasmus als twee aparte soorten beschouwd. De ongetekende ondersaartdekveren en de rossige zweem op de onderzijde wijzen meer

op een Westelijke Orpheusgrasmus. Op een van de foto's is iets van de witte tekening op de staart te zien, wat ook meer in de richting van die soort wijst. De wenkbrauwstreep als kenmerk wordt nergens in de literatuur als zodanig genoemd, maar ik heb dit op verschillende foto's van eerstejaars Westelijke Orpheusgrasmussen gezien die een opvallende gelijkens vertonen met de Noordwijkse vogel. De waarneming ligt op dit moment nog ter beoordeling bij het CDNA.

Nadat de meningen steeds meer richting Westelijke Orpheusgrasmus gingen, arriveerden al snel lokale vogelaars en twitchers die het nieuws bij de Blauwstaart en de Kleine Vliegenvanger een paar kilometer zuidelijker, in Berkheide, hadden meegekregen. De rest van de dag en de volgende ochtend is tevergeefs naar de vogel gezocht door enkele tientallen vogelaars.

Indien aanvaard betreft het pas de tweede waarneming van deze soort voor Nederland. Het eerste geval betrof een vrouwtje of eerstejaars vogel die van 30 oktober t/m 5 november 2003 aanwezig was op een bedrijventerrein in Middelburg (Wolf & Ebels, 2008). In vergelijking met de Noordwijkse vogel had de Zeeuwse vogel een lichter oog (wat een aanwijzing is voor een adulte vogel), koudere onderdelen en ontbrak de scherp afgetekende witte wenkbrauwstreep voor het oog.

In de ons omringende landen is de Westelijke Orpheusgrasmus ook heel zeldzaam, met in alle buurlanden maar enkele gevallen, ondanks het feit dat de afstand tot de Zuid-Europese broedgebieden relatief klein is en de vogel een langeafstandstrekker is, met overwinteringsgebieden in de Sahel.

De Oostelijke Orpheusgrasmus is in Noordwest-Europa nog zeldzamer. Van Noorwegen zijn twee gevallen bekend (3-8 oktober 2004 en 12 augustus-9 september 2006), beide ringvangsten. In het Verenigd Koninkrijk werd de eerste pas vastgesteld op 12 oktober 2017 op St. Agnes, Scilly (Wright, 2019). Daarbij moet wel bedacht worden dat de Britten pas in 2013 Oostelijke en Westelijke Orpheusgrasmus als twee aparte soorten hebben erkend, en dat er van voor die tijd vier Britse waarnemingen van 'Orpheusgrasmus' zijn (uit 1967, 1981, 1982 en 1991) die toen niet op ondersoort zijn gedetermineerd en die nu in feite noch aan Oostelijke noch aan Westelijke toegeschreven kunnen worden.

Bronnen:

Wolf, P.A. & E.B. Ebels 2008. Westelijke Orpheusgrasmus in Middelburg in oktober-november 2003. Dutch Birding 30: 13-16.

Wright, Neil, Ashley Fisher and Robert Flood 2019. Eastern Orphean Warbler on the Isles of Scilly: new to Britain. British Birds 112: 146-152.

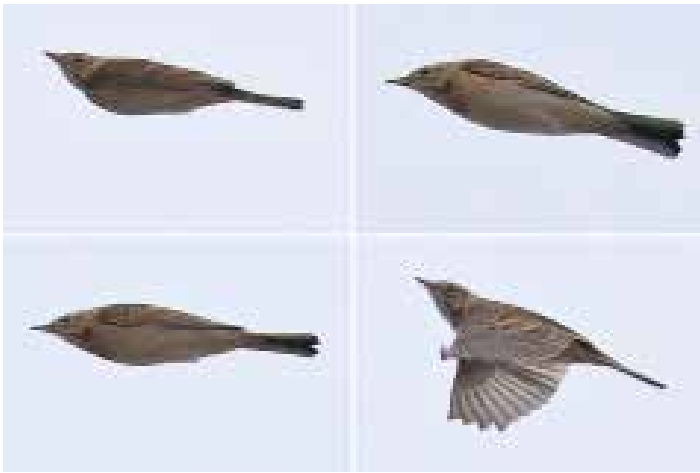

Kleine Vliegenvanger adult ♂ zomerkleed, Berkheide, Wassenaar, 17 oktober 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Siberische Tjiftjaf, Berkheide, Wassenaar, 7 november 2020 | TOON VERNOOIJ

Grote Pieper, zeereep Berkheide, 3 oktober 2020
| RENÉ VAN ROSSUM

Witkoggors ♂, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
6 november 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Pallas' Boszanger, Berkheide, 18 oktober 2020
| JOOST VAN DER SLUIJS

Pallas' Boszanger, Berkheide, 25 oktober 2020
| ARJAN VAN EGMOND

Grauwe Gors, zeereep achter koffietent, Berkheide, Wassenaar,
17 oktober 2020 | MARIJN PRINS

Bruine Boszanger, 's Heeren Loo, Noordwijk, 13 oktober 2020
| AB STEENVOORDEN

Beflijster ♂, Rijnsoever, Katwijk aan Zee,
15 oktober 2020 | SIEBE WIERSMA

Velduil, zeereep Berkheide, Wassenaar,
7 november 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Kleine Burgemeester 1e kj, strand nabij de Buitenwatering, Katwijk aan Zee,
22 december 2020 | RENÉ VAN ROSSUM

Bonte Tapuit, Coepelduynen, Noordwijk,
23 november 2020 | LUCAS GANS

Aflezen van ringen in 2020

De Binnenwatering en de Buitenwatering van Katwijk zijn perfecte plekken om geringde vogels te zien. Van de ringen die in 2020 zijn afgelezen heb ik een kleine selectie gemaakt. De geringde Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen heb ik niet geteld; dat waren er minimaal honderd. Het loont zeer zeker de moeite om ringen af te lezen in Katwijk!

Zilvermeeuw

Het jaar 2020 begon goed, want de enige vogel die ik op die datum aflas was wel Y1GF: een Zilvermeeuw, geringd op 13 juli 1988 op Texel als pul, met een gele ring met een 1 erop en een groene ring met een F. De eerste aflezer van deze meeuw was wijlen Jo Rampen, op 21 september 1988, in de Binnenwatering. Rampen meldde de vogel maar liefst 125 keer, en hij meldde deze vogel het laatst op 17 februari 1995. Heel veel waarnemers hebben deze vogel gemeld sinds 1988, met ook heel veel meldingen van Noordwijker Hein Verkade. Op 21 november 2003 bleek dat de vogel de gele ring was verloren, maar door de vele aflezingen op één plek is toch met zekerheid te stellen dat het dezelfde vogel is/was. Hoewel de meeuw diverse keren in de zomer op Texel is gezien, is nooit vastgesteld waar de broedplaats was. Een beetje sneaky exemplaar is het dus wel. Sinds mijn melding van 6 februari 2020 is deze bejaarde meeuw echter niet meer gemeld, en mogelijk heeft de vogel het tijdelijke voor de eeuwigheid verwisseld. Dat kans dat zij (het is/was een vrouwtje) de ring is verloren is klein. Dan is er nog 'de schrik van Katwijk', de bijnaam van een beruchte Zilvermeeuw die is gespecialiseerd in het afpakken van ijsjes van kinderen in het centrum van Katwijk aan Zee. Benadert het slachtoffer van achteren, pakt het ijsje uit de hand van het geschrokken kind waarbij het ijsje vaak op de grond valt, en pikt het op, om het te verorberen op 'zijn' dak. Hij is te herkennen aan de blauwe ring met opschrift AJ en aan de andere poot een zwarte ring. Zit in de zomer op een vaste stek, een lantaarnpaal in de Badstraat. Ook plundert hij met regelmaat de prullenbak aan het eind van de straat. In de winter is hij vaak te vinden in de Binnenwatering of op het strand. Nog een andere oude Zilvermeeuw is Geel E en Geel E237. Als derde kalenderjaar vogel in september 2020 opgevangen in Vogelopvang de Wulp in Den Haag. Blijkbaar een sterk beest, omdat-ie toch al 15 jaar oud is.

Kokmeeuw

Op 2 januari 2020 bevond Wit TRCR zich weer in de Binnenwatering. Deze Kokmeeuw, een man, is op 30 december 1995 in de Lutgerstraat in Deventer geringd door Vogeltrekstation Arnhem en op 17 mei 2010 als broedvogel in Warminsko, Mazurskie, Polen voorzien van een Poolse kleurring. En vanaf 2013 jaarlijks overwinterend gezien in de Binnenwatering. Op 9 november dit jaar was-ie

er weer. In totaal zijn er negen Polen, een Serviër, een Deen, vijf Duitsers en tientallen Nederlandse geringde Kokmeeuwen gezien.

Zwartkopmeeuw

Op 7 januari 2020 bevond zich opeens een Zwartkopmeeuw in de Binnenwatering (Code Rood PNU7). Normaal gesproken zitten ze dan al lang in Zuid-Europa. Op de website CR Birding bleek dat deze vogel geringd was in Polen. Uit de Poolse website bleek dat-ie op 19 mei 2013 als minimaal drie jaar oud in Warminska Mazurskie was geringd. Exact een jaar later werd de vogel teruggezien in Polen. Daarna duurde het zes jaar voordat-ie zich liet aflezen in de Binnenwatering, en daarna dook de vogel nog twee keer op in België. Een typisch voorbeeld van het feit dat geringde meeuwen jarenlang onder de radar kunnen blijven. Op 5 december bevond zich weer een Zwartkopmeeuw op het strand van Katwijk. Blijkbaar weer eentje die geen zin had om te overwinteren in Frankrijk of Spanje. Op 20 juni 2015 is deze vogel geringd in Nederland, en daar was ook de eerste aflezing na het ringen. Gelukkig ook een bewijsplaatje gemaakt voor de ringer. Verder zat er nog een Zwartkopmeeuw met een Belgische ring, dus in totaal drie geringde exemplaren.

(Baltische) Kleine Mantelmeeuw

Op 28 maart zat er een Kleine Mantelmeeuw met een gele ring met code H69K in de Binnenwatering. Gele ringen beginnend met een H zijn Duitse ringen. De meeuw blijkt in 2006 op Helgoland te zijn geringd en was nooit eerder afgelezen. De ringer was zeer verast dat de vogel was gezien. Gelukkig had ik een foto gemaakt. Dit is blijkbaar een vogel die niet op de foto wil. Op 7 april was een Spaanse Kleine Mantelmeeuw aanwezig in de Binnenwatering. Tot mijn verbazing zag ik de vogel op 8 juli met drie pullen op een dak in Katwijk. Helaas zijn de pullen niet vliegvlug geworden. Op 16 september appte Merijn Loeve mij dat er ontzettend veel meeuwen aanwezig waren in de Binnenwatering. Daarop maar weer de fiets gepakt. Een Kleine Mantelmeeuw bevond zich tussen de Kokmeeuwen. Ik liep er alvast naar toe en riep Merijn erbij. Wij konden beiden de ring aflezen en gelukkig nam Merijn een foto. Bij het invoeren op de Noorse site bleek het een Baltische Kleine Mantelmeeuw te zijn met code JA08C, geringd op het eiland Somna, Noorwegen.

Wijlen Jo Rampen heeft deze meeuw maar liefst 125 keer gemeld. Mogelijk is deze in 1988 geboren Zilvermeeuw in 2020 overleden

Een Kokmeeuw die in Polen broedt en bij ons overwintert

Zwartkopmeeuw 3NNV in december

Deze Duitse Kleine Mantelmeeuw (van Helgoland) bleef 14 jaar onder de radar!

Geelpootmeeuw

Er zijn twee geringde Geelpootmeeuwen gezien in 2020: een Nederlander, geringd in 2007 in IJmuiden en een Duitser, Groen AXo8. Ringgegevens onbekend. Sommige ringers reageren helaas niet op ringmeldingen...

Grote Mantelmeeuw

Er bevonden zich in totaal 13 geringde exemplaren in en rond Katwijk in 2020, waarvan een uit Duitsland, een uit Nederland en de rest uit Noorwegen. Een Noorse vogel, zwart JU999, komt sinds zijn geboortjaar 2015 de winter doorbrengen in Katwijk en omgeving, maar in 2020 is-ie maar twee keer waargenomen. Als ze volwassen zijn zie je ze veel minder hier in de winter.

Pontische meeuw

In 2020 zaten er in totaal 33 geringde Pontische meeuwen in Katwijk; voornamelijk Duitse en Poolse beesten. Inmiddels broeden er ook Pontische meeuwen rond het IJsselmeer, en daarvan zijn er al enkele met Nederlandse ringen afgelezen. Op 29 februari was de eerste Poolse Pont aanwezig: Geel P4E3. In december waren twee geringde Pontische meeuwen uit Wit-Rusland een dag aanwezig, waaronder Geel HC65V. Deze Ponten broeden op een dak van 11,5 hectare in Gatovo, Minsk. In 2019 waren er maar liefst 4.088 nesten op dit dak, met voornamelijk Pontische meeuwen en ook enkele nesten van Zilvermeeuw en Kleine Mantelmeeuw.

Stormmeeuw

Vijf Noorse en twee Duitse vogels zijn er gezien in 2020. De eerste, op 7 april, was de Noor Wit JH140, geringd op 13 augustus 2018 in Trondheim, Noorwegen.

Een Duitse Aalscholver in de Binnenwatering

Visdief

Een leuke waarneming was van de Visdief met groene ring met code 1Y4 op 26 april. Deze bleek op 6 juni 2017 in Polen geringd als pul. Twee jaar later was-ie terug in Polen als broedvogel. Na 26 april is de ring nog zes keer afgelezen in Maltanskie, Poznan. Op 11 juli was een Visdief aanwezig met een blauwe ring met code 38. Die bleek geringd op 10 juni 2011, en dit was de tweede aflezing. In totaal bezochten 27 verschillende geringde exemplaren Katwijk.

Grote Stern

Op 27 april kwamen de eerste geringde Grote Stern van in totaal 26 geringde exemplaren langs. Vele daarvan zijn er geringd in Nederland. Geel N1A was de eerste van het jaar, geringd 27 juni 2016 als pul op de Scheelhoek eilanden. In 2018 werd deze vogel een keer gezien in Moray, Schotland, maar het jaar daarop is-ie regelmatig afgelezen op de Scheelhoek eilanden en Griend. Meestal overzomeren de jonge vogels in Afrika en komen pas terug naar Nederland als derdejaars.

Dwergstern

De Dwergstern die ik op 7 mei zag op het strand heb ik niet volledig kunnen aflezen, maar dit was in ieder geval een Poolse vogel.

Aalscholver

In oktober en november bevond zich een geringde eerste kalenderjaar Aalscholver in de Binnenwatering, geringd in het Nabu Reservaat, Wallnau, Duitsland.

Scholekster

In totaal zijn er vier verschillende geringde Scholeksters gezien in 2020. Een daarvan brengt al drie winters door rond de Binnenwatering. Deze vogel is te herkennen aan links een groene ring en een witte ring met letter E en rechts een groene ring met cijfer 0. Hij brengt de zomer door rond Bruinisse.

Drieteenstrandloper

Vier verschillende geringde exemplaren waren te zien op het strand, waarvan er eentje al sinds 2016 de winter doorbrengt in Katwijk.

Slechtvalk

Op de mast van de Goerie kun je vaak een Slechtvalk zien zitten. Twee Nederlanders en een Belg zijn afgelezen. Ik heb de Belg en de Nederlander naast elkaar op de mast zien zitten en rondjes zien vliegen, waarbij ik de indruk kreeg dat het wel eens een paartje zou kunnen worden. Wanneer zou het eerste broedgeval in Katwijk zijn?

Bruine Boszanger, Guytendel, Coepelduynen, Katwijk/Noordwijk, 23 november 2020 | ED SCHOUTEN

Dweergors, de Mient Kooltuin, Katwijk, 9 november 2020 | ED SCHOUTEN

Blauwstaart, Berkheide, Wassenaar, 18 oktober 2020 | JACCO VAN BELEN

Het recordjaar 2020 in cijfers en feiten

Sinds 2012 wordt in ons jaaroverzicht een vogeljaar nader uitgediept met behulp van feiten en cijfers. Hoeveel soorten zijn er gezien in ons werkgebied? Hoe verhoudt 2020 zich tot voorgaande jaren? Hoe deden de tellers het op onze drie telposten? Met de komst van www.katwijk.waarneming.nl en www.trektellen.nl zijn dit soort gegevens tegenwoordig relatief eenvoudig te reproduceren.

Aantal soorten in 2020

Het jaar 2020 begon eigenlijk zoals de eerdere jaren met een rustige start: Zowel Telpost Berkheide als telpost Savoy werden weer bemand, sommigen begonnen weer trouw aan hun jaarlijs, maar echte zeldzaamheden waren nog niet gevonden. Maar toen werd het half maart en kreeg Nederland te maken met de coronacrisis. Vogelaars gingen niet echt meer op reis en er werd, althans zo lijkt het, meer lokaal gevogeld dan ooit tevoren. Daarnaast werden er in 2020 enkele (lokale) initiatieven ontplooid, waarvan het Bioblitz-weekend (26 t/m 28 juni) en de deelname aan de landelijke "Big Day Home Edition" (50 teams verspreid over het hele land op 9 mei) toch wel de meest aansprekende acties zijn. Ook de Tuin-Bioblitz deed zijn intrede, maar er zijn weinig Katwijkse vogelaars die daar aan meedoen.

Ondanks, of misschien juist door de coronacrisis, werden er niet eerder in een jaar zoveel vogelsoorten waargenomen in ons 'interessegebied' zoals te vinden op katwijk.waarneming.nl; een slordige 275 soorten! Helaas zijn twee echte knallers waargenomen in het noordelijk deel van de Coepelduynen, net buiten ons werkgebied zoals dit is afgebeeld in het Jaarverslag 2012 (Duinstag 2012: 3). Het gaat hier om de Bonte Tapuit en de Westelijke Orpheusgrasmus. Dus het totaal aantal vogelsoorten in ons werkgebied is 273. Er zijn echter drie soorten die het net niet gehaald hebben:

- Er zijn twee waarnemingen van Ruigpootbuizerd ingevoerd op katwijk.waarneming.nl, maar beide waarnemingen zijn onvolledige gedocumenteerd om door de ballotagecommissie te komen.

- Op 12 december werd een Humes Bladkoning ontdekt in het Guytendel in de Coepelduynen. Naast Siberische Tjiftjaf, Pallas' Boszanger en Bruine Boszanger de vierde leuke Phylloscopus in deze vochtige duinvallei in 2020. Helaas ligt dit del net buiten ons werkgebied.
- Hoewel er drie waarnemingen van Fluiters zijn ingevoerd, gaat het hier drie keer om een waarneming buiten ons werkgebied (De Klip op 12 mei, Ganzenhoek op 31 augustus en 5 september). Volgend jaar gewoon zoeken naar deze soort in Rijksdorp of het Panbos!

Hiermee rekening houdend komt het jaartotaal 2020 uit op 270 soorten. Van de 270 soorten zijn zeven soorten door één waarnemer gezien. Dit betreft de Vale Pijlstormvogel langs telpost Savoy op 23 augustus, de Koereiger in de Ommedijksche Polder op 13 oktober, de Strandplevier op 25 april op het zuidstrand, de Hop in Katwijk aan Zee op 13 juli, de Waterrietzanger op Lentevreugd op 15 augustus, de Buidelmees over De Puinhoop op 2 oktober en de Dwerggors op het terrein van Volkstuinvereniging Ons Genoegen aan de Wassenaarseweg op 9 november. De overige 263 soorten zijn door meerdere personen gemeld.

In tabel 1 is inzichtelijk gemaakt hoeveel soorten er jaarlijks zijn waargenomen in de periode 2002-2020, hoeveel en welke nieuwkomers per jaar in de betreffende periode zijn gezien en wat dit betekende voor de totale soortenlijst.

Tabel 1: Overzicht jaartotalen 2002-2020

Jaar	Totaal/jaar	Totaallijst	Nieuwkomer/jaar	
			Aantal	Soorten
2002	194	316	4	Sneeuwgans, Roodhalsgans, Sierlijke Stern en Roze Spreeuw
2003	228	319	3	Kleinst Waterhoen, Poelruiter en Zwartkopgors
2004	222	319	0	
2005	222	320	1	Zwarte Zeekoet
2006	234	323	3	Ralreiger, Slangenarend en Graszanger
2007	244	324	1	Kroonboszanger
2008	243	324	0	
2009	240	325	1	Raddes Boszanger
2010	249	327	2	Kuifkoekoek, Withalsvliegenvanger
2011	261	328	1	Giervalk
2012	256	330	2	Zwartkeellijster en Cetti's Zanger
2013	260	331	1	Siberische Boompieper
2014	247	331	0	
2015	244	333	2	Amerikaanse Smient en Zwarte Rotgans
2016	249	335	2	Kleine Geelpootruiter en Blauwstaart
2017	256	336	1	Provençaalse Grasmus
2018	249	338	2	Vale Gierzwaluw en Balkankwikstaart
2019	257	338	0	
2020	270	342	4	Alpengierzwaluw, Dwergarend, Noordse Boszanger en Orpheusspotvogel

Overigens staan op de 'Katwijk-lijst' wel enkele soorten die nog eens kritisch moeten worden bekeken. Het gaat dan om Flamingo, Matkop, Noordse Nachtegaal en Witstuitbarmsijs. Dit is een mooie klus om af te ronden vóór het verschijnen van het jaaroverzicht 2021.

Het jaargemiddelde over de periode 2002-2020 bedraagt (afgerond) 243 soorten per jaar. Maar omdat de Vogelclub Katwijk pas in 2007 aansluiting heeft gezocht bij www.waarneming.nl zijn de aantallen van 2002 t/m 2005 niet volledig. Daarom is het voor een langjaargemiddelde beter om uit te gaan van de periode 2007 t/m 2020. Het langjaargemiddelde 2007-2020 bedraagt, afgerond, 252 soorten. De totaalscore van 270 voor 2020 is daarmee, met +7,1%, zeer ruim boven het langjaargemiddelde 2007-2020, het zesde jaar ooit met 250+ soorten, het derde jaar ooit met 260 soorten of meer en uiteindelijk het eerste jaar ooit waarbij de 270 is aangetikt. Kijkend naar het aantal nieuwe soorten is 2020 ook een zeer goed jaar geweest, met vier nieuwkomers. We moeten terug tot 2002 voor hetzelfde aantal nieuwe soorten in ons werkgebied in één jaar. Kortom, 2020 is gewoon het beste jaar ooit geweest voor onze Vogelclub.

Katwijk.waarneming.nl en 2020

Het belangrijkste medium waar we de vogelwaarnemingen uit kunnen halen en ons jaaroverzicht op baseren is en blijft onze lokale pagina www.katwijk.waarneming.nl. Jaarlijks worden er namelijk 10.000-den vogelwaarnemingen voor ons werkgebied ingevoerd. In de database staan t/m 31 december 2020 een slordige 517.000+ vogelwaarnemingen uit ons werkgebied. Dit is best een behoorlijk aantal voor een kleine vogelclub als de onze. Desondanks maakt nog steeds niet iedere Katwijkse vogelaar gebruik van deze site. Je hoeft echt geen hardcore vogelaar te zijn om gebruik te maken van waarneming.nl. Iedereen kan waarnemingen invoeren. Dus hierbij de oproep om zoveel mogelijk in te voeren. Het is gemakkelijk en met de apps Obsmapp of iObs kun je zelfs vanuit het veld de waarnemingen doorgeven.

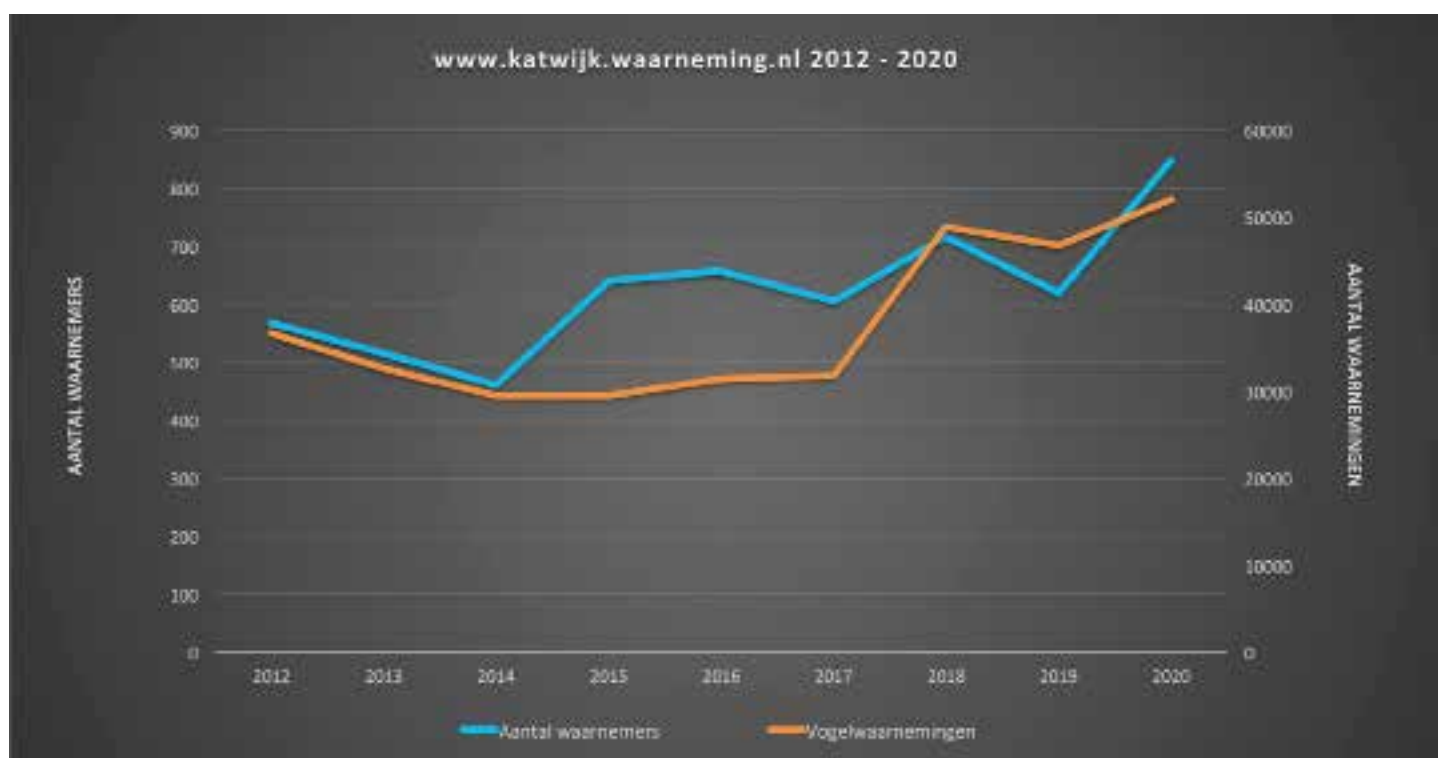
Uit de database blijkt dat in 2020 door 848 verschillende personen in totaal 51.920 waarnemingen zijn ingevoerd, gewoon 10% van het totale aantal vogelwaarnemingen in de database! Ten opzichte van 2019 (620 personen met 46.735 waarnemingen) en 2018 (716 personen met 48.879 waarnemingen), een flinke toename. Sterker

nog, niet eerder werden er zoveel vogelwaarnemingen ingevoerd door zoveel unieke waarnemers als in 2020: het eerste jaar met 50.000+ waarnemingen en het eerste jaar met 800+ waarnemers. Dus ook voor wat betreft het aantal waarnemingen en unieke waarnemers gaat 2020 de boeken in als een recordjaar. Dit alles is mooi weergegeven in figuur 1.

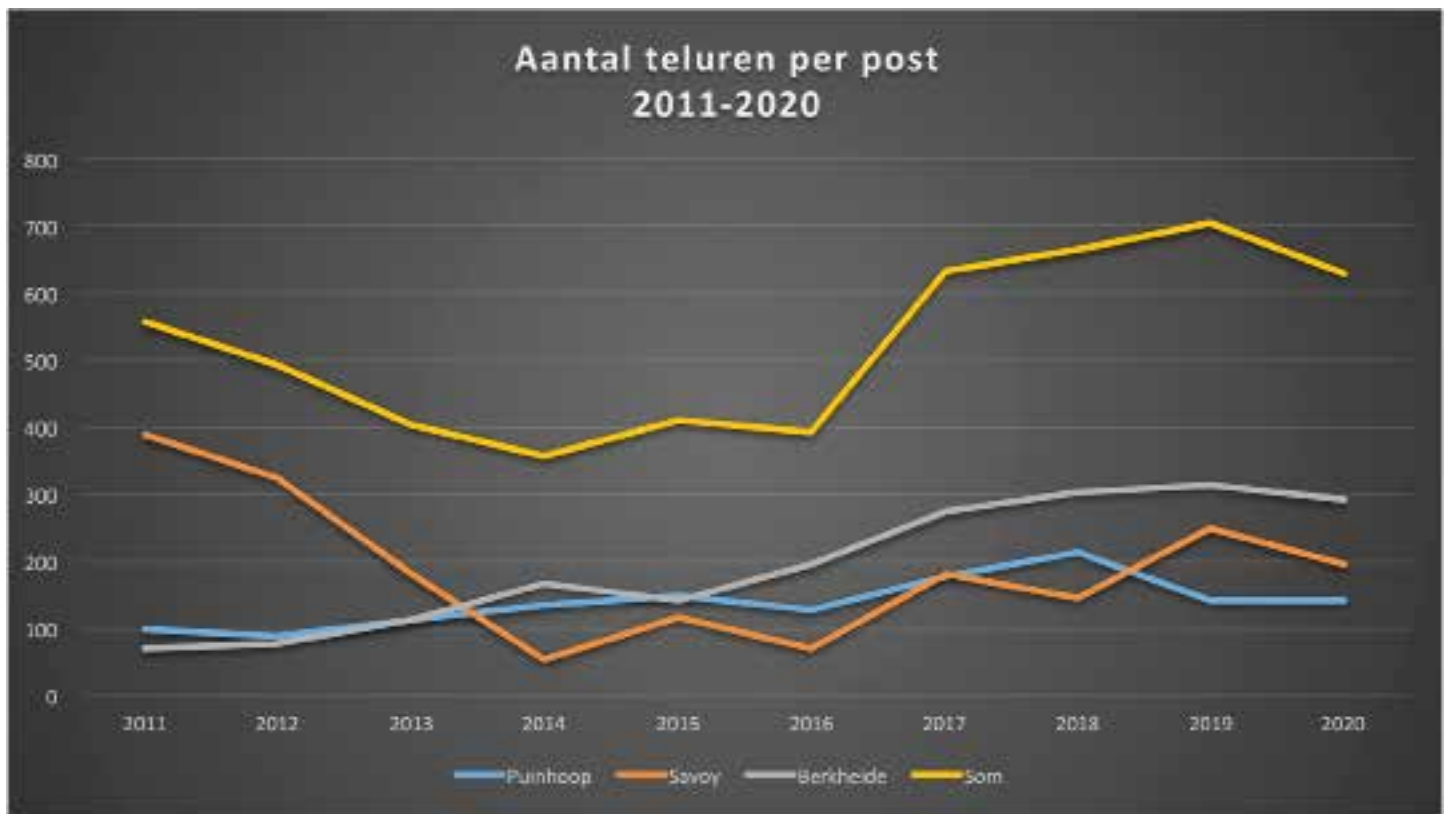
Ondanks het hoge aantal unieke waarnemers blijkt ook dit jaar weer dat een handjevol waarnemers verantwoordelijk is voor het leeuwendeel van het aantal waarnemingen. Ook al werkt de functionaliteit niet meer op katwijk.waarneming.nl, met wat kunst en vliegwerk kon toch een lijstje worden samengesteld van het aantal personen die minimaal 1.000 vogelwaarnemingen hebben ingevoerd. Dit lijstje is wellicht niet volledig, maar ach, het geeft wel een leuk beeld. Deze acht personen zijn namelijk samen goed voor 39,9% van het aantal vogelwaarnemingen (23.560) in 2020. Lisette van der Krogt spande de kroon met 7.171 waarnemingen, gevolgd door René van Rossum (5.400), Bas van der Burg (2.651), Gijsbert Twigt (2.636), Frank van Duivenvoorde (1.915), Noël Aarts (1.671), Thijs Schipper (1.057) en Jaap Engberts (1.045). Lisette was de enige die meer dan 10% van het aantal vogelwaarnemingen heeft ingevoerd in 2020.

Ondanks dat Lisette met 7.171 de meeste aantal vogelwaarnemingen heeft ingevoerd, is het Arie Twigt die de twijfelachtige eer heeft het meest op te vallen qua aantal vogelwaarnemingen. Arie presteerde het om dit jaar maar 25 vogelwaarnemingen in te voeren. Ter vergelijking: in 2019 was dit nog 5.789! Verwacht wordt dat in huize Twigt hier nog wel over zal worden nagepraat, want dit kan natuurlijk niet...

Zoals eerder aangegeven zijn er dit jaar door 848 vogelaars waarnemingen ingevoerd. Dit is een flinke stijging. Of dit te maken heeft gehad met de coronacrisis is niet te achterhalen. Feit is wel dat enkele zeldzaamheden hier een rol in hebben gehad. De Noordse Boszanger is 263 keer ingevoerd. Hier zullen dubbeltellingen bij zitten (sommige Katwijkse vogelaars hebben de vogel vrijwel elke dag waargenomen), maar toch. En wat te denken van de Balkankwikstaart (100) en de Kleine Vliegenvanger (94). Maar het zijn toch de algemenere soorten die het meest zijn ingevoerd in 2020. Op nummer 1 staat de Roodborsttapuit met 984 waarnemingen, de Buizerd op plek 2 met 962 waarnemingen en de Torenvalk met 933 waarnemingen op plek 3.

Figuur 1: Overzicht aantal waarnemers/waarnemingen per jaar over periode 2012-2020

Figuur 2: Aantal teluren per post per jaar periode 2011-2020

Betekent een recordjaar ook dat het individuele jaar-record is verbroken?

Helaas niet, maar het scheelde niet veel. Sinds 2012 weet René van Rossum elk jaar het meeste aantal vogelsoorten bij elkaar te sprokelen. Echter, na zijn recordjaar in 2012 (244 jaarsoorten) is het hem niet meer gelukt om dit te evenaren. In 2020 zag René in totaal 239 soorten. Gijsbert Twigt zat René op de hielen en noteerde uiteindelijk ook 239 soorten. Hierbij is voor het gemak de Dwergarend niet meegeteld; die is uiteindelijk maar door drie mensen daadwerkelijk in ons werkgebied is gezien. Ook de Humes Bladkoning is niet meegeteld (net buiten ons werkgebied). Gijsbert Twigt zag in 2020 wel de meeste nieuwkomers: drie van de vier. Sterker nog, hij ontdekte twee van de vier nieuwkomers (Alpengierzwaluw en beide Orpheusspotvogels)!

Trektellen 2020

De Vogelclub Katwijk heeft de luxe dat binnen haar werkgebied drie telposten aanwezig zijn: telpost De Puinhoop, Telpost Berkheide en telpost Savoy. Sinds 2004 worden de tellingen ingevoerd op www.trektellen.nl. Wel moet hierbij worden opgemerkt dat Telpost Berkheide sinds 2008 is 'herontdekt' en vanaf dat jaar meer structureel wordt bemand.

Anders dan voorgaande jaren is voor dit jaaroverzicht ervoor gekozen om geen diepgaande 'korte' analyse per telpost op te nemen en blijft het bij drie grafieken (figuur 3 t/m 4). Maar de auteur zou de auteur niet zijn als deze toch niet een opsomming zou geven van enkele trektelfeitjes. Uit de database blijkt bijvoorbeeld dat in 2020:

- In totaal 1.106.477 vogels zijn genoteerd over de drie telposten gezamenlijk, net als in 2018 werd de miljoen aangetikt;
- De Spreeuw op elke telpost het meeste is geteld, maar de nummers 2 en 3 van elke telpost toch anders zijn;
- In totaal 631 uur is geteld. Ter vergelijking: in 2019 werden er 703:25 teluren gemaakt en in 2018 in totaal 673:55 uur;
- Op 186 van de van de 365 dagen een telpost is bemand (in 2017 was dit 168 dagen, in 2018 193 dagen en in 2019 214 dagen);
- In januari 8 dagen een telpost is bemand, 11 dagen in februari, 20 dagen in maart, 23 dagen in april, 19 in mei, 10 in juni, 14 in

juli, 15 in augustus, 22 in september, 18 in oktober, 22 in november en 4 in december;

- Op niet minder dan 22 dagen twee telposten tegelijkertijd zijn bemand, waarvan 1 dag in maart, 10 (!) dagen in april, 6 dagen in mei, 3 dagen in oktober en 2 dagen in november. In 2019 waren 'maar' 8 dagen twee telposten tegelijkertijd bemand;
- In alle maanden een telling is uitgevoerd verspreid over de drie telposten;
- In totaal 213 vogelsoorten (inclusief 5 exoten) zijn waargenomen vanaf de verschillende telposten;
- Op Telpost Berkheide bij 5 soorten meer dan 10.000 exemplaren zijn geteld: Spreeuw (91.072 ex), Gierzwaluw (16.739), Graspieper (14.747), Vink (12.075) en Brandgans 10.434). De Blauwe Reiger (458 ex) werd op de meeste teldagen gemeld (65 van de 83 teldagen = 78%);
- Tijdens de 83 teldagen vanaf Telpost Berkheide in totaal 171 vogelsoorten werden gemeld, inclusief 5 exoten (waaronder een Kuifmaina) maar exclusief 15 soortgroepen (kaliber: steltloper spec, gans spec, visdief/noordse stern). Naast 2 nieuwe exoten (Indische Gans en Kuifmaina) was de Dwergarend nieuw, al vloog deze op dat moment strikt genomen boven Meijndel;
- Vanaf telpost Savoy de Spreeuw het meest werd genoteerd (44.706 ex), gevolgd door Visdief (10.438 ex) en Kokmeeuw (8.030 ex). De Zwarte Zee-eend (4.182 ex) werd daarentegen het vaakst genoteerd (78 van 82 teldagen = 95%);
- Tijdens de 82 teldagen vanaf telpost Savoy in totaal 130 vogelsoorten werden genoteerd (inclusief 2 exoten), exclusief 13 soortgroepen. Hiervan was IJsvogel de enige nieuwkomer;
- Vanaf De Puinhoop bij 3 soorten meer dan 100.000 exemplaren zijn geteld: Spreeuw (303.564 ex), Koperwiek (229.949 ex) en Vink (171.465). De soort met de hoogste presentie was de Graspieper (9.568 ex) die op 41 van de 45 teldagen werd genoteerd (91%);
- Tijdens de 45 teldagen vanaf De Puinhoop in totaal 144 vogelsoorten zijn genoteerd (inclusief 2 exoten), exclusief 14 soortgroepen. Van deze 144 vogelsoorten, waren Bijeneter, (witgesterde) Blauwborst, Noordse Kwikstaart en last but not least de Witkopgors nieuw;

- Over De Puinhoop de meeste vogels zijn waargenomen (774.082), gevolgd door Telpost Berkheide (206.689) en met als hekkensluiter telpost Savoy (125.706).

Enkele grafieken

Met de database in trektellen.nl is het mogelijk grafieken te maken die inzicht geven in bijvoorbeeld het aantal teluren per telpost per jaar in 2011-2020, het aantal teluren per telpost per maand (in 2020) en het verloop van het aantal soorten in de periode 2011-2020.

Uit figuur 2 blijkt onder andere dat Telpost Berkheide qua aantal teluren nog steeds in een opgaande lijn zit, al werden in 2020 minder teluren gemaakt dan in 2019. De teluren van Savoy zit nog steeds in een opgaande trend, na de dip die zich in 2012 inzette, met als dieptepunt 2014 met 50 teluren. De Puinhoop lijkt toch wat meer stabiel te zijn. Wel moet hierbij worden vermeld dat 'over een jaar genomen' telpost De Puinhoop verhoudingsgewijs het best goed doet, aangezien deze post niet het hele jaar door wordt bemand, maar alleen in het najaar. Wel blijkt dat ondanks de coronacrisis, waarvan je zou verwachten dat er meer teluren zouden worden gemaakt, in 2020 minder teluren zijn gemaakt dan in 2019. Desondanks zijn er voor het vierde jaar op rij meer dan 600 teluren. Uit figuur 3 blijkt goed dat de bemensing van telpost De Puinhoop echt seizoensgebonden is. Van deze post worden alleen tellingen ingevoerd in het najaar. Al moeten enkele vogelaars (ik noem geen namen Joël Haasnoot) toch maar eens een account aanmaken en hun bezoeken aan De Puinhoop in het voor- en najaar invoeren op trektellen.nl. Telpost Berkheide (9 maanden) wordt, net als telpost Savoy (11 maanden), bijna het hele jaar door gebruikt, al ligt de telpiek toch echt in het voorjaar.

Met figuur 4 is getracht inzicht te geven in het verloop van het aantal soorten dat per telpost is genoteerd in de periode 2011-2020. De aantallen zijn gecorrigeerd voor de soortgroepen. Telpost Berkheide is en blijft de post met de meeste soorten per jaar (sinds 2016 jaarlijks 160+ soorten). De Puinhoop schommelt zo tussen de 135 en de 160. Telpost Savoy schommelt het meeste van de drie, al is er wel een stijgende lijn na de dip in 2014. De schommeling bij telpost Savoy wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de niet constante bezetting, maar ook omdat deze telpost vooral wordt bemand wanneer er sprake lijkt te zijn van goede zeetrek (dus weersafhanke-

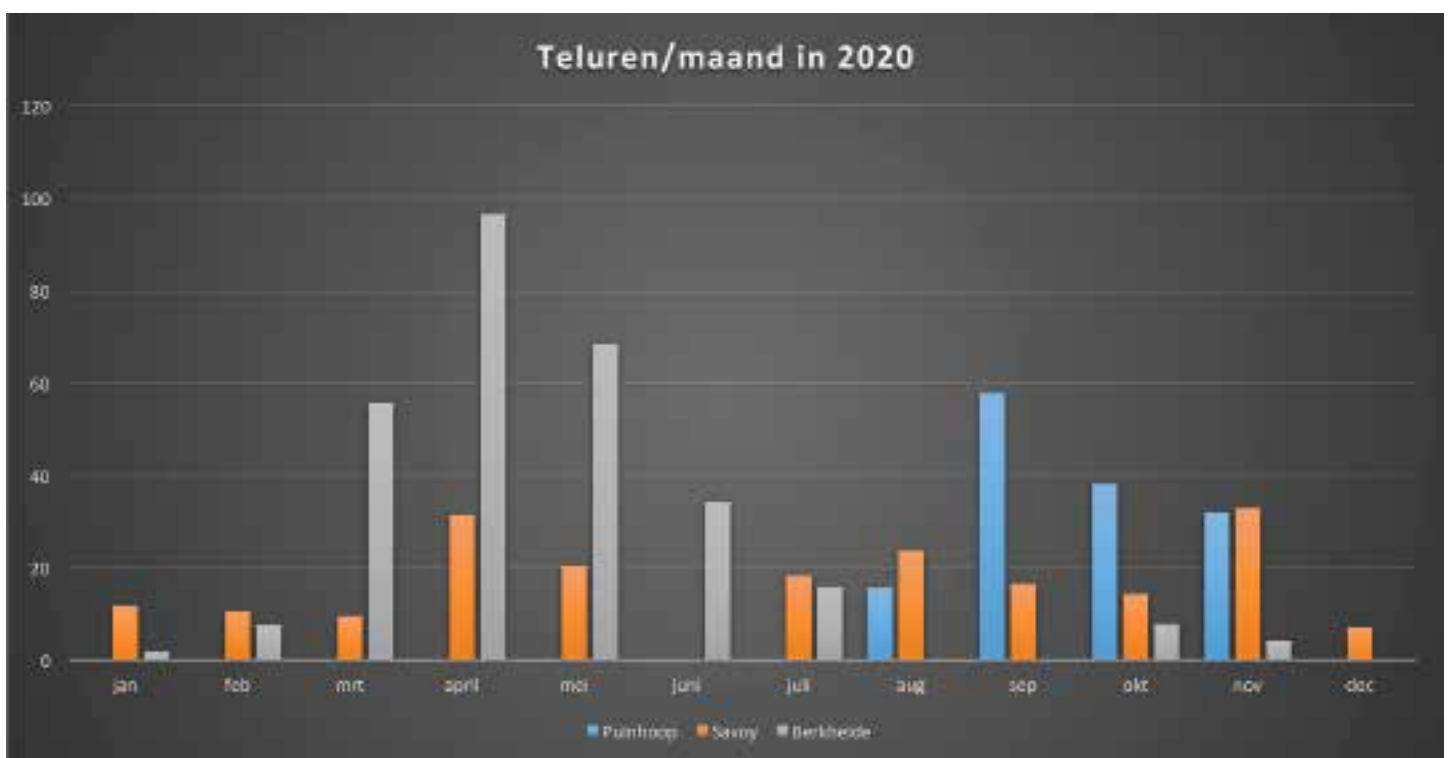
lijk). Voor De Puinhoop geldt dit in mindere mate. Die post wordt in het najaar bijna dagelijks gebruikt, maar ook daar spelen de weersomstandigheden een rol of er sprake is van een goede of slechte trekdag. Dit lijkt minder te spelen bij Telpost Berkheide.

Samenvattend

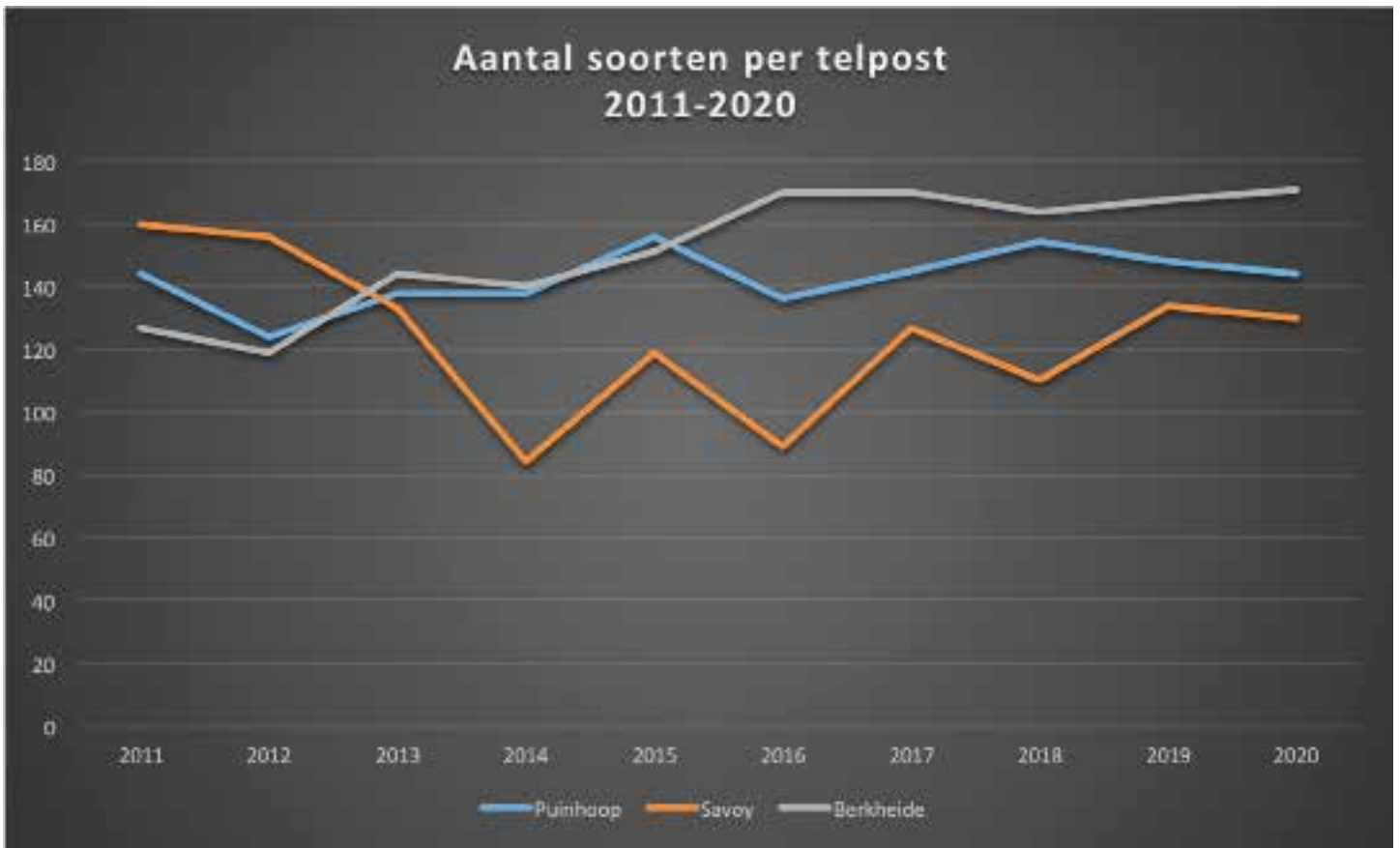
Met 270 soorten, 7,1% hoger dan het langjaargemiddelde 2007-2020 (252 soorten), was 2020 gewoon extreem goed. Zelfs het zesde jaar met 250+ vogelsoorten, maar het eerste jaar met 270 soorten. En met vier nieuwe soorten voor de 'Katwijklijst' was het ook een extreem goed jaar, al waren deze nieuwkomers lang niet voor iedereen weggelegd: Er werden meer waarnemingen ingevoerd dan ooit te voren (51.920 door 848 unieke waarnemers), maar wel met de kanttekening dat acht personen gezamenlijk hiervan circa 40% voor hun rekening namen. Qua trektellen werden er minder teluren gedraaid dan in 2019: 631 uur versus 704 uur. Telpost Berkheide is qua diversiteit met 171 soorten wederom de beste telpost van de drie. En ook de telpost met de meeste uren: 292 uur. Terwijl De Puinhoop het weer beter doet qua aantal exemplaren (774.082). En telpost Savoy hangt er een beetje tussenin. Ondanks dat er niet eerder zoveel soorten zijn waargenomen in één jaar als in 2020, leverde dit helaas geen nieuw individueel jaarrecord op, maar met 239 soorten op de individuele teller van twee vogelaars zeker geen slechte score.

Voor nu, op naar 2021! Hopelijk dat het weer zo'n goed vogeljaar gaat worden voor ons werkgebied als 2020. Ik voorspel in ieder geval een langsvliegende Grijze Wouw langs Telpost Berkheide, met mooie foto's van René van Rossum. Ook denk ik dat onze zeldzaamhedenmagneet, en tevens voorzitter, Gijsbert Twigt een Struikrietzanger gaat vinden, al had hij dit gewoon in 2020 moeten doen natuurlijk. En wat te denken van de Iberische Tjiftjaf? Goede plekken voor deze soort zijn het Ridderpark, 's-Heerenschoolbos, Panbos of Rijksdorp. En wederom weer de oproep om in 2021 zoveel mogelijk waarnemingen in te voeren op katwijk.waarneming.nl, om zo onze waarnemingendatabase zo compleet mogelijk te krijgen. Normaliter zou ik oproepen om vooral eens een van onze drie telposten te bezoeken. Maar vanwege de coronamaatregelen van de landelijke overheid hierbij toch het verzoek daarin wat terughoudend te zijn.

Bas van der Burg

Figuur 3: Aantal teluren per telpost in 2020

Figuur 4: Aantal soorten per telpost periode 2011-2020

DUTCH BIRDING

International journal on Palearctic birds

HET LAATSTE VOGELSNIEUWS

DIRECT OP JE MOBIEL!

www.dutchbirdalerts.nl

Available on the
App Store

ANDROID APP ON
Google play

HOLLANDER

in wijnen

EEN ASSORTIMENT VAN BIJZONDERE, EERLUKE, AMBACHTELUKE EN DUURZAAM GEMAAKTE WJNEN VAN KLEINE TOPPRODUCENTEN. KIJK EN BESTEL OP WWW.HOLLANDERINWIJNEN.NL

H

ADRES Magazijn & proeflokaal | Heerenweg 4B2 | 2222 AM Katwijk

ARJAN DEN HOLLANDER +31 (0)6 27 1649 38 | info@hollanderinwijnen.nl | www.hollanderinwijnen.nl

Grote Sortering Behang

modern, klassiek,
vinyl- en duplex behang

P. MEYVOGEL

Tramstaat 5
Katwijk
071 - 4013024

Natuurcentrum Katwijk wil bezoekers informeren over de schoonheid en de staat van de natuur in het algemeen en van Katwijk in het bijzonder en het draagvlak voor het verantwoord omgaan met de natuur vergroten. Met hele jaar door worden er activiteiten georganiseerd. Voor de actuele openingstijden zie de website.

Adres

Hoek Boelwerf-Noordstraat, Katwijk aan Zee

Website

www.natuurcentrumkatwijk.nl

Facebook

Natuurcentrum Katwijk

Contact

info@natuurcentrumkatwijk.nl

Doneren

NL36 RABO 0302 9484 48 of Stichting Natuurcentrum Katwijk

Advertentie
duocore

Kleurrijk boek nu te koop!

een
Vogelaar
met een
Camera

Vrijlijk jaar geleden ben ik begonnen met vogels kijken en fotograferen. Ik werd steeds fanatieker en mijn apparaat werd in de loop der jaren steeds professioneler. In 2018 ontstond het idee om mijn vogels en meest bijzondere vogelfoto's te bundelen in dit boek, dat ik zelf kon samenstellen want van beroep ben ik DTP-er (vormgever en opmaker). Het boek bevat foto's van vogels (en vogelaars), zowel uit Nederland als uit het buitenland, vooral uit het digitale tijdperk, maar ook uit het analoge verleden. Van de Nederlandse foto's zijn er veel gemaakt in en rond mijn woonplaats Katwijk, vooral in de duingebieden Berkhede en Coepelsduynen, maar voor bijzondere samenwerkingen reisde ik het hele land door. Extra aandacht krijgen de vogels die zijn gefotografeerd vanaf de drie trikotbaanen in en rond Katwijk.

René van Rossum

een
Vogelaar
met een
Camera

René van Rossum

A4 formaat | 360 pagina's | 1000 foto's | 3 telposten | Nederland en buitenland

Puffin
dtp & fotografie

Afhalen € 25,-
Per post € 33,-

e-mail voor betaalgegevens naar
rene.van.rossum@kpnmail.nl